

پردیس زینبیه

عنوان پژوهش:

تحلیل تجربه های درس پژوهی دانشجو معلمان پردیس زینبیه در زمینه آموزش علوم پایه چهارم درس بدن ما (۲)

نام و نام خانوادگی ۱، نام و نام خانوادگی ۲

فرزانه صفری ، فاطمه مهدوی

۱ کارشناسی ، آموزش ابتدایی ، دانشگاه فرهنگیان پردیس زینبیه پیشوا

ایمیل : farzaneh.safari1400@gmail.com

۰۹۹۴۱۵۶۸۳۰۷

۲ کارشناسی ، آموزش ابتدایی ، دانشگاه فرهنگیان پردیس زینبیه پیشوا

۰۹۹۲۴۷۲۴۶۴۰

چکیده:

پژوهش حاضر به صورت کیفی از نوع درس پژوهی است . با هدف شناخت تجربه های درس پژوهی دانشجو معلمان، با عنوان بدن ما ۲ اجرا شده است. این پژوهش با مشارکت دو نفر از دانشجو معلمان با موضوع مذکور اجرا شد. برای نمونه گیری از تکنیک هدفمند استفاده شد به این صورت که ، دو نفر از دانشجو معلمان به عنوان گروه درس پژوه و در فرایند پژوهش از هر کلاس ۶ نفر از دانش آموزان به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گرد آوری داده ها از روش مشاهده و مصاحبه استفاده شد. تحلیل و تفسیر داده ها، به روش کد گذاری انجام شد. ابتدا با همکاری گروه درس پژوه به بررسی مسئله مورد نظر پرداخته ، و بعد از تشکیل جلسات متعدد ، نقشه ذهنی محتوا تهیه شد. سپس طرحی برای اجرای پژوهش مشارکتی پیشنهاد شد. پس از بررسی طرح پیشنهادی و رفع اشکالات احتمالی ، آن را به اجرا گذاشته و در نهایت به ارزیابی و بازبینی فرایند عمل پرداخته شد. که با توجه به ایرادات وارد شده و برای تحقق شایستگی های لازم ، طرح درس جدید تدوین و اجرای آن مجددا پیاده سازی گردید. نتایج پژوهش اثر بخشی روش ها و ابزارهای به کار گرفته شده در تدریس مبحث بدن ما را نشان داد. و تایید کرد توجه به جنبه های کاربردی اصول و مفاهیم مبحث بدن ما باعث می شود ، دانش آموزان آگاهانه و فعالانه درباره آن به فعالیت های عینی و ذهنی بپردازد .

واژگان کلیدی: درس پژوهی ، تجربه ، دانشجو معلمان ، بدن ما ۲ ، یادگیری تعاملی ، پایه چهارم

1. مقدمه

در نظام های تعلیم و تربیت جهان ، همزمان با اصلاحات و تغییرات برنامه درسی ، توجه به کیفیت یادگیری معلم نیز به عنوان یک عامل مهم در اثربخشی برنامه های تغییر سازمانی با تاکید بر حرفه ای شدن مورد تاکید قرار گرفته است (کهن دل و همکاران ، ۲۰۱۹) . چنانکه در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰) نیز ضمن تأیید نقش معلمان به عنوان مهمترین عناصر تحقق مأموریت های نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی کشور ، بر ضرورت تدابیر و تدارک برنامه های اصولی درست و صحیح با صرف هزینه و زمان کافی به مجریان طرح به عنوان شرط موفقیت تمام فعالیت های که در سطح برنامه ریزی کلان برای یادگیری در نظر گرفته می شود تاکید شده است . در این راستا بیشترین توجه و تمرکز مربوط به توانمند سازی معلمان و غنی سازی فرآیند یاددهی-یادگیری بوده است (هوری زاد ، ۲۰۱۱) . به ویژه بازاندیشی در برنامه ریزی های آموزشی ، درسی و شیوه آموزش و تدریس ، همچنین تغییر و تحول در رویکردهای آموزشی در جهان، معلمان را بر آن داشته تا خود به تفکر و تامل در عمل تدریس بپردازند (بختیاری ، ۲۰۱۴) .

در این میان تسلط بر طرح های پژوهشی مانند درس پژوهی و اقدام پژوهی که به عنوان راهبردهای بهبود عملکرد و توسعه حرفه ای معلمان با هدف توسعه ظرفیت پژوهش و نوآوری در بین معلمان پیشنهاد شده اند ضروری به نظر می رسد (شورای عالی آموزش و پرورش ، ۲۰۱۱) . رویکرد درس پژوهی ، برای اولین بار در کشور ژاپن پس از جنگ جهانی دوم پدید آمد. ماکوتاه یوشیدا برای اولین بار در پایان نامه دکترای خود در سال ۱۹۹۹ واژه ی جوگیو کنکیو را به درس پژوهی ترجمه کرد. جوگیو کنکیو کلمه ای ژاپنی است که از دو قسمت جوگیو به معنی درس و کنکیو به معنی پژوهش و مطالعه، تشکیل شده است (ساکای ، ۱۳۹۲) . نخستین کسی که بحث درس پژوهی را در ایران بیان کرد محمد رضا سرکارانی بود که به دلیل تحصیل در ژاپن به طور عملی با مفهوم این تفکر در میان کارگزاران ژاپن آشنا شد و خود به دنبال توسعه آن رفت .

مرور مطالعات صورت گرفته در این زمینه حاکی از نقش موثر درس پژوهی در توسعه حرفه ای معلمان از طریق افزایش خلاقیت نگارشی (جعفری کمانگر ، ایزدی و همکاران ، ۲۰۲۰) ایجاد انگیزه (آقایی شورابی ، ۲۰۲۰) تقویت تفکر انتقادی و خودکارآمدی معلمان (ولی روح ، ۲۰۱۹) طرح ریزی و برنامه ریزی آموزشی ایجاد و حفظ جزء یادگیری سنجش و برقراری ارتباط با دیگران و ارزیابی آموزش و یادگیری می باشد (رزمجویی ، بزرگین زاد ، ۲۰۱۸ ؛ کورشی ، ۲۰۱۹ ؛ محمدی ، حسنی ، ۲۰۱۹ ؛ پور احمد ، ۲۰۱۸ ؛ طالبی ، ۲۰۲۰) .

در دهه های اخیر مطالعات بسیاری با رویکرد درس پژوهی انجام شده است این مطالعات در حوزه های آموزشی مختلف مانند حوزه یادگیری علوم تجربی ، ریاضی و مطالعات اجتماعی (حسینی و همکاران ، ۱۴۰۰ ؛ سیدی مقدم و همکاران ۱۴۰۰ ؛ سالاری و همکاران ، ۱۴۰۰ ؛ عطایی و همکاران ، ۱۴۰۰) و سایر حوزه های یادگیری انجام شده است. در این میان ، در تمام کشورهای در حال توسعه آموزش علوم یکی از مهم ترین سنگ های زیربنایی توسعه پایدار به حساب می آید و به آن توجه خاصی می شود اگر کیفیت آموزش علوم وضعیت مطلوب داشته باشد دانش آموزان امروز که پیکره اصلی جامعه فردا را تشکیل می دهند از چرخه آموزش، پیشرفت، هماهنگی و همگامی با توسعه علمی و صنعتی دور نمی مانند و توانایی آن را پیدا می کنند که پا به پای توسعه جهانی امروز صنعت معلومات خود را توسعه دهند و به روز کند و در نهایت شهروندان نیز سازگار با جامعه در حال تغییر باشند (استرانگ و همکاران ، ۲۰۰۴) .

با توجه به ویژگی های عصر کنونی که انسان با انفجار اطلاعات و توسعه فناوری مواجه است نظام آموزش و پرورش وظیفه دارد برنامه های آموزشی و درسی علوم را به نحوی ساماندهی و اجرا کند که همه توانایی های شناختی و شخصیتی دانش آموزان رشد کرده و با بهره گیری از مزیت های علوم و فناوری توانمندیهای لازم از جمله مهارت های فرآیندی را برای رویارویی با تحولات جدید کسب نماید (سعیدی ، ۲۰۱۲ ؛ هارلن ، ۱۹۹۱) . علیرغم اهمیت آموزش و یادگیری علوم نتایج تحقیقات گوناگون حکایت از ضعف مفرط عملکرد دانش آموزان در این ماده درسی دارد (پزشکیان ، ۲۰۱۵) . به طوری که یافته های مطالعه بین المللی تیمز ، نتایج بسیار ضعیف دانش آموزان ایرانی در آزمون دوره ابتدایی علوم را نشان داده است (کیامنش و خیریه ، ۲۰۰۲) . هر چند که محققان دلایل گوناگونی را برای آن شمرده اند اما یکی از علت های مهم استفاده بیش از حد معلمان از شیوه های تدریس ناکارآمد در کلاس درس از

شیوه های تدریس رایج حافظه محور و نتیجه محور بوده و به شدت رقابت و برتری جویی را در بین دانش آموزان رواج می دهند (کرامتی، ۲۰۰۱)

مطالعات انجام شده حاکی از آن است که آموزش مشارکتی در مقابل با آموزش های مرسوم، تأثیر بیشتری بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس علوم دارد (حقانی و رجالی، ۲۰۰۶). یکی از رویکردهای سازگار با آموزش علوم به منظور درگیری و ایجاد مشارکت یادگیرندگان در محیط یادگیری، مدل چرخه یادگیری است که به معلمان اجازه می دهد تدریس را به مجموعه ای از استراتژی های برنامه ریزی شده اختصاص دهند (لاوسون، ۱۹۹۵). مدل چرخه یادگیری علوم روشی است که با ماهیت اکتشافی درس علوم و شیوه ای که دانش آموز به طور طبیعی یاد می گیرند، سازگار است (کاوالو، ۲۰۰۱) به گونه ای است که ابتدا دانش آموز از طریق یک فعالیت ساده یا بحث درباره آن برانگیخته می شود تا فعالانه به یادگیری بپردازد در ادامه به منظور کسب تجربه معلم آنها را به گونه ای هدایت می کند که با شرکت در فعالیت های گروهی به جستجو و کاوش بپردازند (رضایی، ۱۳۸۶).

موضوع درس پژوهی حاضر مبحث بدن ما ۲ پایه چهارم بود. در درس علوم تجربی انتظار می رود دانش آموزانی تربیت شوند که از ادراک، دانش و مهارت برخوردار باشند و بتوانند معلومات خود را به کار ببرند. دانش آموزان باید در یادگیری به درجه ای برسند تا بتوانند از یافته های خود در مسائل جدید زندگی استفاده نمایند. لذا دانش آموزان باید در فرایند یاددهی و یادگیری به طور مستقل عمل کنند، پرسشگری نمایند، به کاوش و آزمایش بپردازند. یادگیری در لایه های عمیق تر اتفاق می افتد و تا عمق جان و ذهن آنها نفوذ می یابد، آن گاه می توانند از یادگیری های خود در موقعیت های جدید استفاده کرده و بهرمنند شوند. در این صورت است که لذت یادگیری افزایش یافته و پایدار می شود، اذ گروه درس پژوه قصد دارد در درس بدن ما ۲ الگوی آموزشی مناسبی طراحی کند تا بتواند چنین دانش آموزانی تربیت کند و توانایی های دانش آموزان را تقویت و موثرترین روش تدریس را شناسایی کند.

با توجه به تغییرات کتب درسی بر اساس سند تحول بنیادین و شیوه های نوین ارائه شده جهت مدیریت کلاس، توجه روز افزون بر شیوه اداره ی کلاس و این موضوع که آموزش مفهوم بدن ما ۲ موضوعی کلیدی و زیر بنایی برای سایر یادگیری های دانش آموزان در آینده است بر آن شدیم تا با طراحی الگوی آموزشی بر اساس سند ملی و همچنین الگوهای نوین، توانایی دانش آموزان را تقویت و تثبیت نماییم و الگویی نو و ابتکاری جهت اداره کلاس ارائه دهیم. مهم ترین جنبه های نوگرایی پژوهش حاضر با مطالعات قبلی را می توان اینگونه شرح داد:

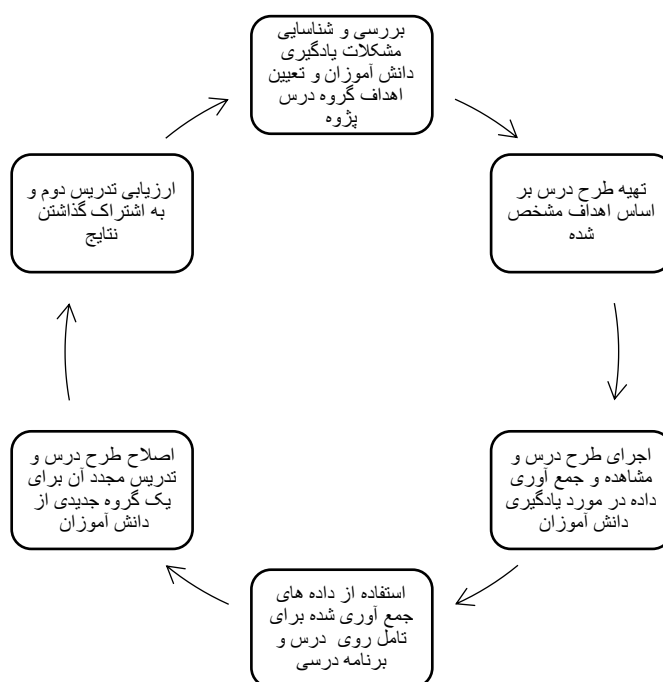
- آموزش اصول و مفاهیم علمی با کاربردشان در دنیای بیرون
- گروه بندی دانش آموزان بدون انتخاب سرگروه
- ایجاد شرایطی برای پرسشگری
- ایجاد کلاسی پویا و پر جنب و جوش در جهت یادگیری
- توجه به تفاوت های فردی
- ارزشیابی به صورت گروهی در راستای یادگیری
- توجه به عوامل انگیزشی و نگرشی
- روش نمایش علمی
- معنا دار کردن یادگیری با استفاده از داستان

هدف از این مطالعه، شناخت تجربیات درس پژوهی دانشجو معلمان پردیس زینبیه در زمینه آموزش بدن ما ۲ و ارائه یک روش آموزش مناسب و کارآمد در مبحث بدن ما پایه چهارم است. در مجموع پژوهش حاضر به پرسش های زیر پاسخ خواهد داد:

- ۱_ دانشجو معلمان پردیس زینبیه پیشوا در طی انجام فرایند درس پژوهی به چه تجربیات حرفه ای در زمینه آموزش مبحث بدن ما ۲ در پایه چهارم ابتدایی دست یافتند؟
- ۲_ بر اساس تجربیات گروه درس پژوهی، دانشجو معلمان به چه تجربیاتی در زمینه فنون و مهارت های تدریس درس یافتند؟

2. روش شناسی پژوهش

در این پژوهش از روش درس پژوهی استفاده شد. درس پژوهی یک رویکرد تحقیق مشارکتی است که تعدادی معلم به طور گروهی روی یک موضوع درسی مطالعه می کنند تا روش موثری برای آموزش آن پیدا کنند. در این نوع رویکرد، خود محقق به عنوان بخشی از سیستم در فرایند درس پژوهی مشارکت می کند. مراحل انجام درس پژوهی در شکل 1 نشان داده شده است.

شکل 1: چرخه درس پژوهی

تیم درس پژوهی در آبان ماه سال ۱۴۰۲ تشکیل شد. بعد از تشکیل گروه، اعضای تیم، جستجوی خود را برای انتخاب مسئله آغاز کردند. هر یک از دانشجو معلمان به منظور شناسایی مسئله، تمامی کتاب های درسی پایه ای که کارورزی خود را در آن می گذراندند بررسی کردند. همچنین، با معلمان راهنمای خود در واحد درسی کارورزی در زمینه سخت ترین درس ها و مهمترین مشکلات یادگیری دانش آموزان پایه مدنظر مشورت کردند. هدف از انجام مشورت، بهره گیری از تجربه های معلمان راهنما در انتخاب مسئله درس پژوهی بود. پس از مطالعه و جستجو، در نهایت اعضای تیم درس پژوهی نظرات خود را در جلسه گروه مطرح و به اتفاق آراء، درس بدن ما (۲) علوم تجربی پایه چهارم ابتدایی را به عنوان مسئله انتخاب کردند. گفتگوهای مطرح شده در جلسه ضبط شد تا در تحلیل های بعدی مورد واکاوی قرار گیرد. بعد از مشخص شدن مسئله، اعضا با همفکری یکدیگر یک طرح درس برای تدریس درس مذکور تهیه کردند. طرح درس برای تدریس در یک جلسه 45 دقیقه ای در کلاس چهارم ابتدایی آماده شد. محتوای این جلسه هم مانند سایر جلسات تیم درس پژوهی ضبط شد. بعد از آماده سازی طرح درس، رسانه ها، وسایل و ابزار لازم برای تدریس تهیه شد. اولین تدریس، در مدرسه پسرانه شهید تندگویان (ع) در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۷، در پایه چهارم ابتدایی اجرا شد. مجری طرح درس خانم فاطمه مهدوی و مشاهده گر خانم فرزانه صفری بود. بعد از تدریس و مشاهده فرایند یاددهی-یادگیری، جلسه ای تشکیل شد و میزان اثربخشی تدریس توسط اعضای تیم مورد واکاوی و ارزیابی قرار گرفت. در نهایت اشکالات تدریس شناسایی و طرح درس اصلاح شد. گفتگوهای اعضای تیم در جلسه نقد و ارزیابی ضبط شد. طرح درس اصلاح شده توسط خانم فرزانه صفری در کلاس چهارم ابتدایی مدرسه پسرانه شهید تندگویان (ع) تدریس

و توسط خانم فاطمه مهدوی مشاهده و ارزیابی شد. در جلسه بعد از تدریس، نظرات مدرس و مشاهده گران مطرح و مهمترین یافته های به دست آمده از کل فرایند درس پژوهی توسط هر یک از اعضا مطرح شد. تمامی یافته های به دست آمده ثبت شد تا در موقعیت های دیگر به کار گرفته شود.

با توجه به اینکه مهمترین هدف تحقیق حاضر، واکاوی و شناخت تجربه های اعضای تیم درس پژوهی در فرایند طراحی، اجرا و ارزیابی تدریس بود، از رویکرد کیفی برای انجام پژوهش استفاده شد. داده های تحقیق از طریق روش های مشاهده و مصاحبه جمع آوری شدند و تحلیل داده ها با روش کدگذاری انجام شد. جزئیات بیشتر در ادامه تشریح شده است.

2.1. مشارکت کنندگان

دو دانشجو معلم دوره ابتدایی (۲۰ و ۲۱ ساله) که در حال گذراندن واحدهای درسی پژوهش و توسعه حرفه ای و کارورزی هستند در این پژوهش مشارکت داشتند. هر دو مشارکت کننده زن بودند. مشارکت کنندگان در پژوهش بعد از تشکیل گروه، و شناسایی مسئله درس پژوهی، طرح درس را برای آموزش درس ۱۰ علوم تجربی پایه چهارم با عنوان « بدن ما (۲) » طراحی کردند. طرح درس ابتدا در کلاس چهارم ابتدایی مدرسه پسرانه شهید تندگویان (ع) تدریس شد. تعداد دانش آموزان این کلاس ۳۵ نفر بود. سپس طرح درس مورد واکاوی قرار گرفت و پس از اصلاح، در کلاس چهارم ابتدایی مدرسه پسرانه شهید تندگویان (ع) تدریس شد.

2.2. مصاحبه با دانش آموزان

بعد از هر تدریس، 6 دانش آموز از هر کلاس به صورت تصادفی برای انجام مصاحبه انتخاب و به یک سری سوالات پاسخ دادند. از دانش آموزان سوالات زیر پرسیده شد: (1) آیا تدریس امروز را دوست داشتید؟ (2) امروز چه چیزهای جدیدی یاد گرفتید؟ (3) آیا تدریس امروز با تدریس روزهای قبل تفاوت داشت؟ از نظر شما این تفاوت ها چه بود؟ (4) اگر شما جای معلم بودید و می خواستید همین درس را در کلاس دیگری تدریس کنید، چه چیزهایی را تغییر می دادید؟ یعنی چگونه تدریس می کردید؟ زمان مصاحبه با هر دانش آموز بین 10 تا 15 دقیقه بود. تمامی مصاحبه ها به منظور تحلیل های بعدی ضبط شد و سپس دست نوشت آن تهیه شد.

2.3. مصاحبه با دانشجو معلمان

بعد انجام تدریس ها و به اتمام رسیدن فرایند درس پژوهی، با هر دو دانشجو معلمی که در درس پژوهی مشارکت داشتند مصاحبه شد. برای انجام مصاحبه، از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد. هر مصاحبه به طور تقریبی 20 دقیقه طول کشید. مصاحبه به منظور انجام تحلیل های بعدی ضبط و در پایان دست نوشت آنها تهیه شد. سوالات مصاحبه به شرح زیر بود:

(1) قبل از شروع فرایند درس پژوهی، چه انتظاری از برنامه درس پژوهی داشتید و در مورد آن چگونه فکر می کردید؟ (2) آیا فرایند درس پژوهی به خوبی پیش رفت؟ چه مواردی به خوبی پیش رفت؟ و چه مواردی به خوبی پیش نرفت؟ (3) شما در طول انجام فرایند درس پژوهی و مشارکت با اعضای گروه چه چیزهای جدیدی آموختید؟ (4) از کدامیک از مهارت های آموخته شده برای آینده استفاده خواهید کرد؟

2.4. تحلیل داده ها

داده های کیفی جمع آوری شده در طول فرایند پژوهش به شرح زیر است. بخش مهمی از داده ها، محصول گفتگوهای انجام شده در جلسات تیم درس پژوه هستند. این داده ها غالباً در قالب روایت ثبت شدند. بخش دیگری از داده های تحقیق حاضر، حاصل مشاهدات افرادی است که به عنوان مشاهده گر در کلاس حضور می یافتند و مشاهدات خود را ثبت می کردند. مشاهده گران از طریق روش مشاهده تاملی کل فرایند یاددهی- یادگیری را در کلاس درس مشاهده می کردند و حاصل مشاهدات خود را به صورت داده های کمی و کیفی ثبت می کردند. بخش دیگری از داده های کیفی تحقیق، حاصل مصاحبه هایی است که با دانش آموزان و دانشجو معلمان مشارکت کننده در تحقیق انجام پذیرفته است. به منظور تحلیل داده های کیفی از روش کدگذاری استفاده شد. مراحل کدگذاری به شرح زیر است:

(1) کدگذاری اولیه: دست نوشت داده های کیفی وارد محیط نرم افزاری Word شد و با استفاده از کامنت گذاری، به گزاره های متن کد اختصاص یافت. (2) بررسی کدهای اولیه: در این مرحله کدها یک بار دیگر بررسی شد و در نهایت کدهای مشابه ادغام، کدهای تکراری حذف و نام برخی کدها اصلاح شد. (3) مقوله بندی یا تهیه فهرست اولیه مقوله ها: بعد از اصلاح کدها، زمان آن است تا کدها درون مقوله ها دسته بندی شوند. در این مرحله، چندین کد در یک مقوله قرار گرفت. (4) ویرایش فهرست اولیه مقوله ها: در این مرحله، مقوله های مشابه ادغام شدند و برخی مقوله های کم اهمیت حذف شدند. (5) ویرایش عناوین مقوله ها: در این مرحله عناوین مقوله ها مجدداً بررسی شد و عناوین اصلی مقوله ها مشخص شد. (6) تشخیص و استخراج مضامین براساس مقوله ها: در مرحله آخر ارتباط مقوله ها بررسی و مضامین اصلی داده ها شناسایی شدند. مضامین یافتنی هستند یعنی محصول تفکر ژرف و عمیق پژوهشگر در کل داده های کیفی هستند. این مضامین کلیدی باید منعکس کننده معنایی باشند که محقق با تأمل در داده ها درک کرده است. با بررسی مضامین، تجربه هایی که گروه درس پژوه در تمامی مراحل درس پژوهی به دست آورده مشخص و سپس تفسیر شدند.

3. نتایج پژوهش

3.1. گزارش روایی از کارگاه مسئله شناسی

اولین جلسه ی درس پژوهی با عنوان کارگاه مسئله شناسی در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۳ در نمازخانه دانشگاه تشکیل شد ، (کارگاه مسئله شناسی) زمان جلسه تقریباً یک ساعت بود، در این بخش روایتی از کارگاه مسئله شناسی ارائه شده است . بعد از مشخص شدن نقشه ی راه توسط استاد صادقی نیا به مدرسه مراجعه کردیم (مراجعه به مدرسه) و به مدیر در مورد پروژه خود توضیحاتی داده و نامه مربوطه را نشان دادیم ، سپس در مورد کلاس هایی که می توانند در اختیار ما بگذارند صحبت کردیم که در نتیجه پایه چهارم انتخاب شد (انتخاب پایه چهارم دبستان) سپس با معلمان آن دو کلاس صحبت کردیم که به ما یک درس چالش برانگیز را معرفی کنند (مراجعه به معلم راهنما). آنها کتاب علوم تجربی درس های (زیستگاه و بدن ما ۲) را به عنوان درس های چالش برانگیز به ما معرفی کردند (شناسایی درس های چالش برانگیز) ، سپس در نمازخانه دانشگاه جلسه ای با عنوان مسئله شناسی و انتخاب درس پژوهشمان تشکیل شد با توجه به اینکه زنگ علوم در بیشتر مواقع چیزی جز سخنرانی و کسالت برای دانش آموزان کلاس چهارم نبوده برای همین ما گروه درس پژوه بر آن شدیم تا درسی را انتخاب کنیم تا بتوانیم در آن فعالیت های متنوعی انجام دهیم (فعالیت های متنوع)، از مشارکت همه دانش آموزان بهره ببریم تا کلاس درس از وضعیت کسالت آور رها شده و به جنب و جوش تبدیل شود در نهایت پس از بررسی های لازم درس (بدن ما ۲) برای پژوهش انتخاب شد تا بتوانیم دانش آموزان را بیش از قبل با اهداف این مبحث آگاه کنیم (تایید نهایی در انتخاب درس بدن ما ۲) . سپس در زمینه چالش هایی که دانش آموزان در درس بدن ما ۲ دارند با معلم راهنما گفت و گو کردیم که به نتایج زیر رسیدیم (گفت و گو با معلم راهنما برای تشخیص چالش ها) . بچه ها در این درس با چالش هایی از قبیل : دلیل تند زدن ضربان قلب با ورزش کردن ، چرایی یک اندازه نبودن دو طرف شش ها ، ناتوانی در تشخیص اعضای مختلف بدن و به کار بردن اشتباهی نام هر عضو به جای یک دیگر روبرو شدیم (مشخص شدن چالش های درس بدن ما ۲) .

3.2. گزارش روایی کارگاه طراحی طرح درس

دومین جلسه گروه درس پژوهی با عنوان کارگاه طراحی طرح درس در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۴ در نمازخانه دانشگاه تشکیل شد (**جلسه طراحی طرح درس**) زمان جلسه تقریباً یک ساعت بود. در این بخش روایتی از گفتگوها و تعاملات گروه درس پژوهی ارائه شده است. گروه درس پژوهی با توجه به مطالعات انجام شده، مشاهده کتاب راهنمای معلم، مشورت با معلمین راهنما به این نتیجه رسیدند که برای شروع تدریس باید مطالب از قبل آموخته شده را به مطالب جدید ربط دهند. ابتدا برای معنادار کردن یادگیری به بحث و گفت و گو پرداختیم برای اینکه فرایند یاددهی، یادگیری موفقیت آمیز باشد باید دانسته های قبلی دانش آموزان را پی برد. (**معنادار کردن یادگیری**) و برای شروع درس جدید از درس های قبلی مرتبط استفاده کرد برای همین تصمیم گرفته شد شروع کلاس با پرسش باشد (**شروع کلاس با پرسش**)، سپس برای تعیین قسمت تحلیل یادگیرنده و محتوا مطالعاتی در زمینه ویژگی های فراگیران در زمینه های (**ویژگی های ذهنی**)، (**ویژگی های جسمی**)، (**پیش نیاز های دانش آموزان**)، (**تفاوت های فردی**) انجام شد (**کشف خصوصیات فراگیران**). قسمت تحلیل یادگیرنده و محتوا کامل شد (**تحلیل یادگیرنده و محتوای درس**). سپس گروه درس پژوهی به سراغ مشخص کردن اهداف رفت. ابتدا سراغ اهداف کلی درس رفتیم. در تعیین این اهداف کتاب راهنمای معلم مورد مطالعه قرار گرفت و چند هدف کلی انتخاب شد (**مشخص کردن اهداف کلی**). در بخش بعدی به سراغ اهداف رفتاری رفتیم تا بر حسب ویژگی های فراگیران، اهداف رفتاری را مشخص کنیم (**در نظر گرفتن ویژگی های فراگیران**). سپس هدف رفتاری را بر اساس انتظارات خود از دانش آموزان پایه چهارم و چالش هایی که ممکن است دانش آموزان با آنها مواجه شوند، مشخص کردیم (**مشخص کردن اهداف رفتاری و حیطه های آن**).

در ادامه سراغ عوامل انگیزشی و نگرشی رفتیم، با هم فکری هم به این نتیجه رسیدیم که معلم وقتی وارد کلاس می شود آناتومی بدن انسان را با خود به کلاس بیاورد (**توجه به عوامل انگیزشی**)، زیرا عوامل انگیزشی و نگرشی به طور مستقیم در پیشرفت یادگیری دریافتی و حفظ و نگهداری اطلاعات موثر است و با بالا بردن میزان توجه، کوشش و آمادگی و باعث تسریع و تسهیل در یادگیری می شوند (**حفظ و نگهداری اطلاعات**). آناتومی بدنی که در دسترس بود کلیه و شش را نداشت و گروه درس پژوهی، فقط می توانستند قلب را به طور ملموس به دانش آموزان نشان دهند (**انتخاب ابزار آموزشی**). به همین دلیل گروه درس پژوهی تصمیم گرفتند از چند تصویر از اعضای بدن نیز استفاده کنند. سپس برای اینکه دانش آموزان متوجه شوند چرا ضربان قلب بالا می رود و ارتباط بین ضربان قلب و نبض دست را بفهمند تصمیم گرفتیم از بچه ها بخواهیم دست خود را روی قلب و نبض دست بگذارند و با دقت کردن به گفته های معلم متوجه ارتباط بین آنها شوند (**درگیر کردن بچه ها در فرایند تدریس**). همچنین تصمیم گرفتیم مدل ساختار کلاسی تغییر نکند و به صورت معمولی دو نفره بنشینند، زیرا با توجه به مشاهدات قبلی خود از کلاس درس، تعداد دانش آموزان زیاد و فضای کلاس برای تغییر مدل کم بود (**چیدمان فیزیکی کلاس**) در ادامه سراغ روش های تدریس رفتیم (**انتخاب روش تدریس**)، پیش از این معلم بود که نحوه تدریس را مشخص می کرد ولی امروزه نظر بر آن است که روش تدریس باید با نحوه یادگیری فرد آموزنده هم خوان باشد (**در نظر گرفتن فراگیر در انتخاب روش تدریس**). تبعیت نکردن از این اصل به معنای غفلت کردن از امکاناتی است که معلم بر پایه آن ها می تواند غنی سازی فرایند یاددهی و یادگیری بپردازد. به هر رو گروه درس پژوهی کوشیدند شیوه نوین یادگیری دانش آموزان را شناسایی و بر اساس آن راهکارهایی برای تدریس در کلاس ارائه دهند (**شناسایی شیوه های نوین یادگیری**). با توجه به تاثیر و اهمیت شیوه تدریس در جلب توجه و یادگیری دانش آموزان استفاده از شیوه های نوین و فعال تدریس از جمله روش اکتشافی، تلفیقی، استفاده از وسایل آموزشی متنوع، عکس، مولاژ جهت تثبیت یادگیری دانش آموزان به همراه پرسش و پاسخ مورد تایید اعضای گروه قرار گرفت (**تایید نهایی شیوه تدریس**). سپس با توجه به اهداف روش هایی را برای تدریس هر قسمت پیشنهاد کرده و آنها را مورد بررسی قرار داده و بعد از چندین ایده ای که نوشته بودیم، ایده ای که بیشترین همخوانی با هدف ما داشت را انتخاب کردیم.

مشخصات طرح درس			
عنوان درس: بدن ما (2)		کتاب: علوم	پایه: چهارم ابتدایی
زمان: ۲۰ دقیقه	نام معلم: فاطمه مهدوی	تعداد فراگیر: ۳۶	روش تدریس: راهبرد کاوشگری (روش های نمایشی، روش مبتنی بر تعامل، روش پرسش و پاسخ)

(1) تحلیل analysis

تحلیل یادگیرنده

- ✓ تعداد دانش آموزان ۳۶ نفر می باشد که جنسیت آنها پسر می باشد و بین ۱۰ تا ۱۱ سال سن دارند.
- ✓ آموخته های قبلی دانش آموزان در رابطه با بدن به شرح زیر است:
 - ورزش و بازی ما را سالم و شاداب می کند و رعایت بهداشت فردی موارد ایمنی و خواب و استراحت درست و به موقع به سلامت ما کمک می کند .
 - همه جانداران برای زندگی به آب و هوای سالم نیاز دارند .
 - خوردن شیر و انواع لبنیات برای رشد بدن ما لازم است .
 - هر یک از گروه های غذایی، برخی از نیازهای ما را برطرف می کند .
 - برای سالم ماندن باید از خوردن برخی غذاها خودداری کنیم .
- در درس قبل دانش آموزان با بخش ها و اندام های اصلی دستگاه گوارش و چگونگی سلامت آنها آشنا شدند
- ✓ مهمترین خصوصیات عمومی دانش آموزان عبارتند از:

• خصوصیات بدنی:

یکی از دانش آموزان در این کلاس مشکل تیک دارد ، بقیه دانش آموزان در این کلاس سالم هستند . کودکان در این سن هنوز هم بیش از حد فعال هستند و چون مجبور می شوند که بیشتر نشسته فعالیت کنند انرژی خود را به شکل عادات عصبی چون جویدن مداد - مکیدن انگشت - پیچ دادن مو و بیقراری عمومی صرف می کنند.

کنترل عضلات بزرگ هنوز بر عضلات کوچک برتری دارد. برای اکثر کودکان بخصوص پسرها کار کردن با مداد با اشکالاتی همراه است.

• خصوصیات ذهنی:

از جمله محدودیت های موجود: چون فراگیر در ابتدای تفکر انتزاعی است، باید با آموزش عملی این محدودیت را برطرف کرد.

کودکان این دوره علاقه ی زیادی به یادگیری دارند . وقتی کودکان قدرت لغات را کشف کنند از کلمات رکیک استفاده می کنند . آنها می دانند که دیگران در مقابل این طرز صحبت کردن عکس العمل نشان می دهند ولی دقیقا نمی دانند که چرا چنین است.

کودک به نگهداری ذهنی رسیده است و تغییرناپذیری محتوا را، حتی با وجود تغییر شکل، درک می کند، اما هنوز تفکر او از واقعیت های محسوس جدا نیست.

تحلیل محتوا

مفهوم: دستگاه گردش خون ، شش ها ، کلیه

مهارت: یادگیری و به خاطر سپردن وظیفه قلب ، دانستن دلیل هم اندازه نبودن شش ها ، یادگیری وظایف کلیه ها

طراحی Design

هدف کلی :

از دانش آموزان انتظار می رود در فرایند آموزش این درس بتوانند با انجام فعالیت های گوناگون (مشاهده مولاژ ، جمع آوری اطلاعات ، گفت و گو ، انجام فعالیت های بدنی در کلاس) با کار بخش هایی از بدن که مواد غذایی را به

سلول ها می رساند و مواد دفعی را از بدن خارج میکند یعنی بخش ها و اندام های اصلی دستگاه تنفس و گردش خون و دفع مواد زائد در بدن انسان و سهم خود در حفظ سلامت آنها آشنا شوند .

اهداف رفتاری:

دانش آموزان عمل دم و باز را تعریف کنند (دانش)

دانش آموزان وظیفه قلب ، کلیه ها ، دستگاه تنفس را توضیح دهند (درک و فهم)

اجزای مختلف بدن ، دستگاه گردش خون ، دستگاه تنفس و همچنین کلیه ها به صورت عملی در بدن خود تشخیص دهند (روانی حرکتی)

(3) تهیه ابزار و وسایل آموزشی development

آناتومی اعضای بدن ، تصاویر ، تخته کلاس

(4)گام ها و مراحل آموزش Implementation

فعالیت های یاددهی- یادگیری	
فعالیت های یادگیرنده	فعالیت های معلم
دانش آموزان به احترام معلم بلند می شوند و توجهشان به آناتومی بدن جلب می شود .	معلم در می زند و با در دست داشتن آناتومی بدن انسان وارد کلاس میشود با چهره ای گشاده سلام و احوالپرسی می کند و به صورت چشمی حضور و غیاب می کند .
	
دانش آموزان بر اساس دانسته های قبلی خود پاسخ می دهند .	معلم تدریس را با یک پرسش آغاز می کند ، بچه ها ما برای اینکه بدن سالمی داشته باشیم چه کارهایی باید انجام دهیم ؟
بیشتر دانش آموزان داوطلب می شوند و مشتاقانه پاسخ می دهند . بچه ها ابتدا دست خود را روی قلب ، سپس بر روی نبض دست می گذارند و متوجه می شوند که هر دو همزمان می زنند .	سپس معلم توجه بچه ها را به عکسهای چاپ شده که به تخته چسبیده شده جلب می کند و از بچه ها نام هر کدام از آن عکس ها را می پرسد و از دانش آموزان سوال می کند بچه ها قلب ما کجاست ؟ دست خود را روی قلب تان بگذارید .

	
<p>بچه ها با دقت به آناتومی بدن نگاه می کنند و با شکل و اندازه و وظیفه قلب آشنا می شوند .</p>	<p>این بار معلم وظیفه قلب را از بچه ها می پرسد ، بعد از اینکه بچه ها نظر می دهند معلم برای اینکه توضیح صحیح را بدهد و به صورت عینی بچه ها با قلب آشنا شوند آناتومی بدن را به بچه ها نشان می دهد و قلب را برمی دارد و آن را به تلمبه ای تشبیه می کند که خون را با فشار به اعضای مختلف بدن میرساند . سپس به بچه ها می گوید دست خود را بر روی نبض دست خود بگذارند و به نظم ضربان آن دقت کنند .</p>

<p>بچه ها به توضیحات معلم گوش می دهند.</p>	<p>در این مرحله ابتدا معلم آناتومی شش را به بچه ها نشان می دهد تا آنها به صورت عینی با آن آشنا شوند و سپس تعریفی کامل از شش ها می دهد .</p>
<p>بچه ها ابتدا از این سوال تعجب می کنند چون نمی دانستند که دو طرف شش ها با هم فرق دارد سپس به فکر فرو می روند و با یک دیگر مشورت می کنند .</p>	<p>معلم در مبحث بعدی به بچه ها می گوید با هم فکری هم دیگر بگویید چرا دو طرف شش های ما با هم فرق دارد ؟ سپس بعد از پاسخ بچه ها توضیحات لازم را می دهد (تفاوت شش ها را بیان می کند چون قلب سمت چپ است شش سمت چپ کوچکتر است) هدف معلم از این بخش آگاه کردن بچه ها از این نکته ی علمی جالب و دقت به جزئیات عکس است .</p>
<p>دانش آموزان فعالیت می کنند و هر کدام پاسخی می دهند وقتی پاسخ دانش آموزی اشتباه است همکلاسی هایش به او کمک می کند تا متوجه شود به زبان خودش پاسخ می دهد . و در ادامه به توضیحات معلم پاسخ می دهد.</p>	<p>معلم به عکس کلیه ها اشاره می کند و از بچه ها می پرسد بچه ها به نظر شما کلیه شبیه چیست؟ و در عین اینکه پاسخ بچه ها را تایید می کند کار کلیه ها را به صورت خیلی کوتاه و مفید توضیح میدهد .</p>
<p>دانش آموزان به درس گوش داده و در مورد سوال های خود می پرسند.</p>	<p>در گام بعد معلم یک مثال روزمره را برای دانش آموزان بیان می کند بچه ها دقت کرده اید وقتی به دکتر می رویم دکتر ابتدا نبض ما رو میگیرد دکتر میخواهد ببیند آیا خون به درستی در بدن ما جریان دارد و سپس نتیجه گیری می کند و ادامه بچه ها می گوید هر سوالی که راجب این درس دارید بپرسید</p>

(5) ارزشیابی Evaluation

ارائه تکلیف: ارزشیابی به صورت پرسش و پاسخ در مورد درس جدید انجام شد .

3.4. کلاس باز، مشاهدات

مشاهدات خانم صفری:

برنامه ریزی ، سازماندهی ، نحوه آموزش : خانم مهدوی که مجری طرح درس اول بودند ، بر اساس موارد از پیش تعیین شده پیش رفتند و ترتیب در کار ها را رعایت کردند (پیش رفتن برا برنامه) خانم مهدوی در بدو ورود به کلاس و در دست داشتن آناتومی بدن ، با چهره ای گشاده به بچه ها سلام و احوالپرسی کرد (شروع خوب) . ابتدا سوالی از بچه ها پرسید که باعث شد تعداد زیادی از دانش آموزان برای پاسخ گویی داوطلب شوند (پرسش و پاسخ) . سوالات به صورت واضح بیان میشد و پاسخ نیز به خوبی از سوی دانش آموزان بیان میشد و معلم از تشویق های کلامی و غیر کلامی به خوبی استفاده می کرد (تسلط معلم بر فنون کلامی و غیر کلامی) . سپس توجه بچه ها را به تصاویر چسبانده شده در تخته کشاند و توضیحات لازم را داد (آموزش به صورت عینی) . در تمام مراحل تدریس نظر بچه ها را میپرسید و به تجربیات قبلی دانش آموزان اشاره می کرد (یادگیری اصول با کاربردشان در زندگی) .

مدیریت کلاس درس : مدل چیدمان صندلی های دانش آموزان به صورت معمولی و سه ردیفه بود ، خانم مهدوی وسایل آموزشی را در جای مناسبی گذاشت تا برای همه دانش آموزان قابل رویت باشد ، همچنین عکس های چاپ شده را در جای مناسبی از تخته چسباند (**طراحی فیزیکی کلاس درس**) . به صورت چشمی حضور و غیاب کردند و از حضور همه دانش آموزان مطمئن شد (**حضور و غیاب چشمی**) . بچه ها به صحبت های معلم گوش می کردند . بچه ها نبض دست و ضربان قلب خود را می گرفتند و معلم توضیحات لازم را می داد (**تعامل**) . خانم مهدوی حین تدریس در بین میز های دانش آموزان راه می رفت تا بچه هایی که با یک دیگر صحبت می کنند به درس توجه کنند (**کم کردن تنش بین دانش آموزان**) . در دقایق پایانی کلاس ، معلم از بچه ها می خواهد هر سوالی راجب درس دارند بپرسند (**رفع اشکال**) . چهار نفر از بچه ها سوال هایی خارج از موضوع درس از معلم پرسیدند معلم جواب برخی از سوالات را به طور کامل داد و در مورد بعضی از سوالات اطلاعاتی کافی ندارد (**نداشتن اطلاعات کافی معلم**) . یک نفر از بچه ها بلند شد و جواب سوال همکلاسی اش را داد (**تعامل بچه ها با یک دیگر**) . دوفرد از بچه های ردیف آخر کلاس ، به همدیگر نگاه می کردند و می خندیدند (**بی توجهی به کلاس**) . معلم هیچ واکنشی نسبت به این بچه ها از خود نشان نمی دهد و آنها به کار خود ادامه می دادند (**بی توجهی معلم به دانش آموزان شلوغ**) .

ارزشیابی : خانم مهدوی در پایان کلاس از بچه ها می پرسد درس امروز را یاد گرفته اید ؟ بچه ها همگی می گویند بله و چند نفر از بچه ها راجب درس امروز توضیح می دهند .

اثر بخشی : یکی از بچه ها سوال معلم را به تجربه های شخصی خود تعمیم می دهد (**تعمیم دادن موضوع درس به تجربیات قبلی**) و می گوید "خانم معلم شما اول کلاس پرسیدن چه کارهایی می توان کرد تا سلامت بدن داشته باشیم ، مربی ما ، وقتی بچه ها روی زمین می نشینند سرشان داد میزند و می گوید چرا قوز میکنی ، ما یک مهره اضافه در بدن داریم که در جوانی انعطاف پذیر بوده و موقع پیری خشک میشود و حالت نمی پذیرد و باعث می شود قوز در بیآورند" (**دانش زیاد دانش آموز و دقت به گفته های مربی**) . یکی دیگر از دانش آموزان نیز راجب تجربیات خود گفت : "سال پیش از معلم پرسیدم که چرا مغز آنقدر زیاد فعالیت می کند حتی وقتی ما میخوابیم هم فعالیت می کند معلم هم گفت مغز به بدنمان فرمان میدهد تا کارها رو انجام بدهد " (**بسط و تطبیق دادن بحث درس به تجربیات شخصی**) . کلاس کمی کسل کننده و یکنواخت پیش می رود (**کلاس کسل کننده**) . و بچه ها خیلی زود درس امروز را یاد گرفتند (**یادگرفتن مبحث**) و بیشتر مشتاق هستند که راجب موضوعات جالب تری صحبت شود (**جالب نبودن مبحث**) . به عنوان مثال یکی از دانش آموزان از معلم می پرسد سگته مغزی یعنی چه ، یا یکی دیگر از دانش آموزان می پرسد اهدای قلب چگونه است (**پرسیدن سوالات غیر منتظره**)

3.5. گزارش روایی جلسه پس از تدریس، تعاملات گروه درس پژوهی

بعد از تدریس اول که توسط خانم فاطمه مهدوی ، در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۷، در کلاس چهارم و در مدرسه شهید تندگویان (ع) اجرا شد، جلسه بحث و تبادل نظرات گروه برگزار شد. (**جلسه بحث و تبادل نظر**) این جلسه در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۷ و در مکان نمازخانه دانشگاه تشکیل شد. زمان جلسه تقریباً ۴۵ دقیقه بود. در این بخش روایتی از دیدگاههای مجری طرح درس، پیشنهادات مشاهده گر و تصمیمات اتخاذ شده جهت بهبود طرح درس ارائه می شود.

نظرات مجری طرح خانم مهدوی : استفاده از آناتومی بدن انسان ، تصاویر قلب و کلیه و شش ، تاثیر بسیار مثبتی در انگیزه دانش آموزان داشت (**انگیزه**) . دانش آموزان این کلاس بسیار باهوش و فعال بودند از طرز پاسخ گویی مشخص بود که معلم این کلاس راجب رعایت قوانین و مقررات کلاس توضیحاتی داده و بچه ها آن قوانین را قبول کرده اند ، بچه ها بسیار عالی گوش می کردند (**رعایت نظم و انضباط**) ، وقتی در مقابل تخته توضیحات خود را همراه با اشاره به تصاویر میدادم تمام حواس بچه ها به سمت تخته بود و روش تدریس ، روش تعاملی بین دانش آموز و معلم بود که خیلی روش خوبی بود (**روش تعاملی**) . بچه ها خیلی باهوش بودند و مطالب را خیلی سریع متوجه می شدند (**هوش**)

دانش آموزان). چند نفر از بچه ها سوالات خارج از بحث پرسیدند که انتظار آن را نداشتیم و باعث شد کمی فکر کنم تا جواب درستی بدهم (پرسیدن سوالات غیر منتظره).

پیشنهاد اول: در این تدریس کار گروهی نداشتیم، که بتوانیم بین خود دانش آموزان تعامل ایجاد کنیم. (تعامل دانش آموزان با یکدیگر).

پیشنهاد دوم: باید محتوای تدریس به گونه ای توضیح داده شود که بچه ها دانسته های قبلی خود را با دانش جدید تطبیق دهند تا یادگیری آنها معنا دار شود می توانیم (معنادار کردن یادگیری) برای تدریس جدید از داستان یا یک تجربه ای که بچه ها هم آن را تجربه کرده اند استفاده کنیم (استفاده از داستان برای معنادار کردن یادگیری).

نظرات و پیشنهادات مشاهده گر خانم صفری: خانم مهدوی ورود خیلی خوبی داشتند همین که آناتومی بدن را بچه ها دیدن شاد شدن و انگیزه گرفتن (انگیزه گرفتن). سوالی که اول کلاس پرسیده شد سوالی خوبی بود برای آماده سازی بچه ها، و بیشتر بچه ها آزادانه و بدون ترس از اینکه ممکنه پاسخشان اشتباه باشه به سوالات جواب می دادند (پاسخگویی به سوالات بدون ترس). زمان به خوبی مدیریت شد و وقت اضافی زیادی باقی مانده بود که می شد کار های بیشتر و بهتری انجام داد (مدیریت زمان). وسایل آموزشی خوبی برای تدریس استفاده شد (استفاده از وسایل آموزشی). خانم مهدوی زبان بدن خوبی داشت و ارتباط چشمی خوبی با بچه ها برقرار کرد (تسلط بر فنون غیر کلامی). ارزشیابی پایانی به درستی انجام شد چون احساس می کنم سوالی که خانم مهدوی پرسیدند بسیار کلی بود (ضعف در ارزشیابی). دانش آموزان آخر کلاس با یک دیگر حرف می زدند و می خندیدند (بی توجهی بچه ها به کلاس درس) و مدرس توجهی به آنها نمی کرد و به تدریس خود ادامه می داد (بی توجهی معلم). چن نفر از بچه ها به تجربه های شخصی خودشان در زندگی اشاره کردند که به نظرم بسیار تجربه های جالبی بود و باعث می شد بچه های دیگر از چنین تجربه هایی در زندگی استفاده کنند و درس بگیرند (اشاره به تجربیات در زندگی) ولی به نظرم از یک لحاظ دیگر بد بود یعنی وقتی دانش آموز می آید و تجربه خودش را بیان می کند، یعنی از فضای کلاس خارج شده و در ذهن خود به دنبال یک تجربه خوب می گردد، و سعی می کند سخنان بهتر از معلم را بیان کند یعنی مبحثی که معلم توضیح می دهد برایش جالب نیست (جذاب نبودن مبحث). سوالی که اول کلاس پرسیده شد طوری بود که بچه ها باید از دانسته های قبلی خود استفاده می کردند (استفاده از دانسته های قبلی). معلم توانایی پاسخ گویی برخی از سوالات را نداشت (نداشتن اطلاعات کافی معلم).

پیشنهاد اول: با توجه به مطالعاتی که در زمینه ارزشیابی پایانی انجام داده شد، به نظرم برای ارزشیابی بهتر است به جای اینکه فردی باشد به صورت گروهی و بدون تعیین سرگروه انجام شود، زیرا با گروه بندی دانش آموزان از یک دیگر یاد می گیرند همچنین در گروه بندی هایی که سرگروه مشخص می شود اعضای گروه، پاسخ گویی به سوالات مهم را به عهده سرگروه می گذارند ولی اگر سرگروه مشخص نشود همه اعضا شانس مساوی و برابر برای پاسخگویی به سوالات خواهند داشت و همه اعضا آماده پاسخگویی می شوند و مسئولیت پذیرتر می شوند و در کار گروهی مشارکت می کنند و یک سوال چالشی از آنها پرسیده شود سوالی که یک پاسخ مشخص و معین نداشته باشد بلکه جواب های درست بسیاری را شامل شود و باعث شود بچه ها به فکر فرو روند. (ارزشیابی گروهی).

پیشنهاد دوم: نظر دومم این است که در کلاس درس به تفاوت های فردی دانش آموزان توجه شود، زیرا در یک کلاس درس مهارت ها، توانایی ها، نقاط قوت و ضعف تمام دانش آموزان با یکدیگر یکسان نیست، همچنین نباید یک شیوه خاص آموزشی را برای تمامی دانش آموزان یک کلاس به کار برد بلکه باید به تفاوت های آن ها توجه کرد. (توجه به تفاوت های فردی) به عنوان مثال روش حل مسئله را با روش کار گروهی تلفیق کند در روش حل مسئله

رمز اینگونه یادگیری توجه به تفاوت‌های فردی است که اساس آن کارایی و اثربخشی معلم و در نتیجه بهره‌وری است . (استفاده از روش حل مسئله)

پیشنهاد سوم: همیشه معلمان در کلاس سوال می‌پرسند اینکه چه نوع سوالی پرسیده شود خیلی مهم است مهم‌تر از آن ، این است که فضایی ایجاد شود تا دانش‌آموزان خود سوال بپرسند. در این شرایط است که دانش‌آموزان به دنبال بهترین سوال خود می‌گردند سوالات زیادی در ذهنشان جرقه می‌زند . و برای آنها انگیزه‌ای ایجاد می‌شود تا به دنبال کشف جواب خود بگردند . (تقویت پرسشگری در دانش‌آموزان) در تدریس اول بچه‌ها در پایان کلاس سوالات خود را پرسیدند ولی سوالاتی که پرسیدند مربوط به درس بدن ما نبود به خاطر همین بهتر است پرسشگری آنها هدایت شود و با نشان دادن چند تصویر به آنها بگوییم سوالاتشان را چه تصاویر مربوطه را بپرسند. (هدایت پرسشگری دانش‌آموزان)

نتیجه جلسه: در پایان جلسه تصمیم گرفته شد که از همان تصاویر چاپ شده اول استفاده شود و از بچه‌ها بخواهیم که هر سوالی را چه تصاویر دارند بپرسند . (پرسشگری) همچنین تصمیم گرفته شد ارزشیابی به صورت گروهی و مشارکتی باشد همچنین سرگروه مشخص نشود . (ارزشیابی گروه) علاوه بر آن تصمیم گرفتیم از روش حل مسئله استفاده کنیم . (استفاده از روش حل مسئله) همچنین برای درگیر کردن بچه‌ها با تدریس از یک داستان یا تجربه‌ای استفاده کنیم . (استفاده از داستان یا تجربه شخصی)

3.6. طرح درس اصلاح شده

مشخصات طرح درس			
عنوان درس: بدن ما (۲)		کتاب: علوم تجربی	
پایه: چهارم ابتدایی			
زمان: 45 دقیقه	نام معلم: فرزانه صفری	تعداد فراگیر: ۳۵	روش تدریس: راهبرد کاوشگری (روش‌های ، پرسش و پاسخ ، نمایشی ، داستان‌گویی ، سخنرانی ، روش تدریس حل مسئله ، روش بحث گروهی)

(2) تحلیل analysis

تحلیل یادگیرنده

- ✓ تعداد دانش‌آموزان ۳۵ نفر می‌باشد که جنسیت آنها پسر می‌باشد و بین ۹ تا ۱۰ سال سن دارند.
- ✓ آموخته‌های قبلی دانش‌آموزان در رابطه با بدن انسان به شرح زیر است:
- ✓ ورزش و بازی ما را سالم و شاداب می‌کند .
- ✓ رعایت بهداشت فردی ، موارد ایمنی و خواب و استراحت درست و به موقع به سلامت ما کمک می‌کند .
- ✓ همه جانداران برای زندگی به آب و هوای سالم نیاز دارند .
- ✓ خوردن شیر و انواع لبنیات برای رشد بدن ما لازم است .
- ✓ هر یک از گروه‌های غذایی ، برخی از نیازهای ما را برطرف می‌کند .

- ✓ برای سالم ماندن باید از خوردن برخی غذاها خودداری کنیم .
- ✓ در درس قبل دانش آموزان با بخش ها و اندام های اصلی دستگاه گوارش و چگونگی سلامت آنها آشنا شدند.
- ✓ مهمترین خصوصیات عمومی دانش آموزان عبارتند از:

• خصوصیات بدنی:

همه دانش آموزان در این کلاس کاملاً سالم هستند. کودکان این سن هنوز هم بیش از حد فعال هستند و چون مجبور می شوند که بیشتر نشسته فعالیت کنند انرژی خود را به شکل عادات عصبی چون جویدن مداد - مکیدن انگشت - پیچ دادن مو و بیقراری عمومی صرف کنند.

کنترل عضلات بزرگ بر کوچک هنوز برتری دارد برای اکثر کودکان بخصوص پسرها کار با مداد با مشکلاتی همراه است .

• خصوصیات ذهنی:

- ✓ از جمله محدودیت های موجود: چون فراگیر در ابتدای تفکر انتزاعی است، باید با آموزش عملی این محدودیت را برطرف کرد.
- ✓ کودکان این دوره علاقه ی زیادی به یادگیری دارند و در هر دو کلاس بچه ها مشتاقانه منتظر شروع تدریس بودند .
- ✓ کودکان این مرحله حرف زدن را دوست دارند و مهارتشان در آن به مراتب بیشتر از نوشتن است.
- ✓ وقتی کودکان قدرت لغات را کشف کنند از کلمات رکیک استفاده می کنند . آنها می دانند که دیگران در مقابل این طرز صحبت کردن عکس العمل نشان می دهند ولی دقیقاً نمی دانند که چرا چنین است.
- ✓ دانش آموزان در این سن دوست دارند کارهای گروهی انجام دهند و با یک دیگر مشارکت کنند، در کلاس خانم صفری بچه ها از کار گروهی استقبال کردند و مسئولیت گروهی خود را به خوبی انجام دادند.
- ✓ کودک به نگهداری ذهنی رسیده است و تغییرناپذیری محتوا را، حتی با وجود تغییر شکل، درک می کند، اما هنوز تفکر او از واقعیت های محسوس جدا نیست.

تحلیل محتوا

مفهوم: دستگاه گردش خون ، دستگاه تنفس ، کلیه ها و مثانه

مهارت: توانایی (تشخیص دستگاه های تنفسی بدن) ، (تشخیص کارکرد و وظیفه خون ، قلب ، شش ها و کلیه ها در بدن)

ارزش: دانش آموز بداند همه اعضای بدن او وظیفه ای دارند و او باید از اعضای بدن خود مراقبت کند و خداوند را بابت آفرینش اعضای بدن خود شکر کند .

(3) طراحی Design**هدف کلی :**

از دانش آموزان انتظار می رود در فرایند آموزش این درس بتوانند با انجام فعالیت های گوناگون (مشاهده مولاژ ، جمع آوری اطلاعات ، گفت و گو ، انجام فعالیت های بدنی در کلاس) با کار بخش هایی از بدن که مواد غذایی را به سلول ها می رساند و مواد دفعی را از بدن خارج میکند یعنی بخش ها و اندام های اصلی دستگاه تنفس و گردش خون و دفع مواد زائد در بدن انسان و سهم خود در حفظ سلامت آنها آشنا شود .

اهداف رفتاری:

دانش آموزان عمل دم و باز را تعریف کنند (شناختی ، دانش)

دانش آموزان وظیفه قلب را توضیح دهند. (شناختی ، درک و فهم)

دانش آموزان مواد دفعی بدن را نام ببرند. (شناختی ، دانش)

دانش آموزان وظیفه کلیه ها را توضیح دهند. (شناختی ، درک و فهم)

اجزای مختلف دستگاه گردش خون ، دستگاه تنفس و همچنین کلیه ها و ... را در بدن خودشان نشان دهند (روانی حرکتی ، اجرای مستقل عمل)

نسبت به نحوه کار اعضای بدن کنجکاو شوند و به دنبال دانستن کار آن بروند (نگرشی ، مهارتی)

شباهت کلیه از نظر شکل و اندازه و نقش در وسایل زندگی خود تشخیص دهد (شناختی ، تجزیه و تحلیل)

به عظمت خداوند در خلقت اعضای بدن پی ببرند (عاطفی ، دریافت کردن و توجه)

(3) تهیه ابزار و وسایل آموزشی development

تصاویر اعضای بدن ، تخته کلاس، کتاب درسی ، کارت های گروه بندی شده
Implementation (4) گام ها و مراحل آموزش

فعالیت های یاددهی- یادگیری	
فعالیت های یادگیرنده	فعالیت های معلم
<p>بچه ها با حالتی کنجکاوانه و متفکرانه به تصاویر روی تخته نگاه می کنند و برای پرسیدن سوالی که ذهنشان را مشغول کرده داوطلب می شوند .</p>	<p>معلم شاد و پر انرژی وارد کلاس میشود با بچه ها احوال پرسی میکند و سعی می کند با بچه ها ارتباط برقرار کند و بعد به صورت چشمی بچه ها را حضور و غیاب می کند، بعد از مطمئن شدن از حضور همه بچه ها در کلاس ، تصاویر (تصویر قلب ، شش ها ، کلیه ها) مربوط به تدریس را در مکان مناسبی از تخته می چسباند ، نام هر کدام از تصاویر را از بچه ها می پرسد و از بچه ها می خواهد به تصاویر با دقت نگاه کنند و روی تخته می نویسد (بهترین سوال) ، و می گوید هر کدام از شما هر سوالی که در مورد این تصاویر ذهنتان را مشغول و کنجکاو کرده و دوست دارید راجب آن بدانید را بیان کنید به صورت تصادفی ۱۵ نفر از بچه ها را بلند می کند تا سوالشان را پرسند سپس معلم در ادامه همان لحظه جواب هیچ کدام از سوال های بچه ها را نمی دهد و به آنها می گوید بچه ها ما در ادامه به جواب بیشتر سوال هایی که پرسیدید می رسیم.</p>
<p>بچه ها با دقت و تمرکز ضربان قلب و نبض شان را می گیرند و حرکات ورزشی را با شور و شوق فراوان انجام می دهند ، دوباره نبض و ضربان قلبشان را می گیرند خودشان بدون توضیح معلم به این نتیجه می رسند که ضرباتشان به خاطر فعالیت های بدنی بالا رفته و با شدت بیشتری میزند ، همچنین متوجه می شوند که ضربان قلب و نبض دستشان نزدیک به هم و هم زمان میزند .</p>	<p>معلم توضیحاتی راجب قلب (اندازه ، شکل ، مکان قرار گیری ، وظیفه) می دهد به بچه ها می گوید دستشان را روی قلب و نبضشان بگذارند همچنین راجب چگونگی گرفتن نبض دست توضیحاتی می دهد سپس بچه ها را برای انجام فعالیت های ورزشی مناسب در کلاس بلند می کند و از یکی از بچه ها می خواهد تا به بچه ها نرمش دهد بعد از نرمش ، از بچه ها در مورد حس و حال و ضربان قلبشان می پرسد ، جواب هر کدام از بچه ها را با دقت گوش داده و دلیل چرا ضربان قلبشان بالا رفته توضیحاتی می دهد.</p>
	
<p>بچه با دقت به داستان گوش می کنند و به سوالها جواب می دهند</p>	<p>معلم به بچه ها می گوید بچه ها میخوام به داستان براتون بگم و البته داستان زندگی خودمه که باعث شد خیلی چیزا ازش یاد</p>

	<p>بگیرم سپس شروع به تعریف کردن می کند یکی بود یه نبود غیر از خدای مهربون هیچ کس نبود ، روزی از روزا من تصمیم گرفتم برای چند روز به عنوان مهمون برم خونه خاله ، وقتی وارد خونشون شدم بعد از سلام و احوال پرسی متوجه شدم بوی خیلی خوبی میاد یه لحظه چشمامو بستم و بو کردم متوجه شدم بوی قرمه سبزیه ، زود رفتم آشپزخونه ، خاله در قابلمه قرمه سبزی و که باز کرد یه لحظه تعجب کردم بچه ها به نظرتون چی دیدم ؟ دیدم غذا خیلی روغنیه ، کلی روغن سر قابلمه جمع شده بود ، با خودم گفتم بزار یکم بخورم ببینم طمعش چطوریه ، یه قاشق که ازش برداشتم دیدم چقدر نمک داره و شوره ، بچه ها من تو خونمون همیشه سعی می کنم روغن و نمک کم استفاده کنم تا بدنم سالم بمون چون که خدای مهربون این بدن رو به ما امانت داده و ما باید مراقبش باشیم ، بچه ها من چند روز که خونه خالم بودم همش غذا های روغنی و پر نمک و فست فود و اینا خورد یه روز دیدم خالم خیلی بده ، سرم گیج میرفت ، قلبم درد میکرد ، چشم تار میدید خلاصه تصمیم گرفتم برم پیش دکتر ، دکتر بعد از اینکه حالمو پرسید اولین کاری که کرد این بود که نبض دستم و گرفت . سپس از دانش آموزان پرسید بچه ها چرا دکتر نبض رو گرفت ؟ وبه جواب بچه ها گوش داد و گفت ؛ برای اینکه از سلامت قلب ما مطلع بشه و اگر ما غذا های پر چرب بخوریم ممکنه وقتی بزرگ شدیم قلب و رگ هامون درست کار نکنه و چربی به دیواره قلبمون بچسبه و حرکت خون رو ضعیف کنه</p>
<p>بچه ها با استفاده از تجربیات قبلی خود پاسخ می دهند .</p>	<p>معلم به بچه ها می گوید چه کسی می خواهد راجب گوارش غذا که برای درس قبل بود توضیح بده ، از بچه های داوطلب به صورت تصادفی یکی را انتخاب می کند ، بعد از توضیحات ، ادامه مطالب مربوط به گوارش غذا را که برای درس جدید هست را خود معلم توضیح می دهد .</p>
<p>دانش آموزان در جمع گروهی خود ، با یک دیگر مشورت کرده و پاسخ های خود را روی برگه می نویسند سپس یک نفر را به عنوان نماینده انتخاب می کنند تا از فرضیه هایشان دفاع کند .</p>	<p>معلم راجب کلیه ، شکل و انداز و کارکرد آن توضیحاتی داد و به بچه ها گفت ؛ بچه ها میخوام ببینم شما درس امروز رو متوجه شدید یا نه اول از همه شما رو گروه بندی می کنم و سوالی میپرسم و شما باید با مشورت هم دیگه به یک جواب برسید و به آنها گفت بچه ها هر چیزی که به ذهنتون اومد به نظرتون درست بود رو تو برگه های که من بهتون میدم بنویسید و اینکه علاوه بر جواب سوالتان من به درست انجام دادن کار گروهی شما هم دقت می کنم سپس معلم بچه ها را به ۸ گروه ۴ نفره و یک گروه سه نفره تقسیم کرد و برگه هایی را بچه ها داد تا پاسخ خود را بنویسند و سپس روی تخته سوال خود را نوشت سوال این بود(کلیه را از نظر شکل ، اندازه و نقش به چه چیزی تشبیه می کنید ؟) قبل از پاسخ دادن معلم توضیحاتی راجب تشبیه داد و چند مثال زد و ۱۰ دقیقه به آنها وقت داد تا با هم مشورت کنند. بعد از پایان زمان معلم به بچه ها گفت خودشان یک نفر را به عنوان نماینده گروه بفرستت بعد از پاسخ نماینده هر گروه معلم</p>

برای قردانی از تلاش و کوشش هر گروه آنها را تشویق می کرد

4) ارزشیابی Evaluation

سعی شد از نافع ترین روش ارزشیابی استفاده شود و برای اثر بخشی بیشتر به صورت گروه و بدون سرگروه صورت گرفت. سپس دانش آموزان برای پاسخ دادن به سوال به صورت فردی تفکر کردند در مرحله بعد به صورت گروهی تفکر کردند، سپس با مشورت هم دیگر فرضیه خود را به صورت کتبی نوشتند، از هر گروه یک نفر برای ارائه و دفاع از فرضیه گروه بلند شد و توضیحات خود را داد.

3.7. کلاس باز مشاهدات خانم مهدوی :

برنامه ریزی، سازماندهی، نحوه آموزش: خانم صفری که مجری تدریس دوم بودند، ترتیب مراحل طرح درس را به خوبی رعایت کردند (رعایت ترتیب و مراحل تدریس). قبل از شروع تدریس چند عکس را روی تخته چسباند و بچه ها متوجه شدند موضوع درس راجب چه چیزی است (اشاره غیر مستقیم به هدف). بر محتوای تدریس تسلط کافی داشتند و با زبان بچه ها و به وضوح ترین شکل با بچه ها صحبت می کردند (بیان واضح محتوا، توجه به فراگیران). خانم صفری، برای اینکه بچه ها با ذوق بیشتر به تدریس گوش دهند داستانی از یک مهمانی که به آن رفته و غذا بسیار شور و پرچرب بوده را برای بچه ها تعریف می کند (توجه به علاقه دانش آموز به داستان). با گفتن داستان هم توجه بچه ها بیشتر جلب شد و همه بچه ها ساکت شدند و با دقت به داستان گوش کردند و هم خانم صفری به کمک داستان مبحث مربوطه را توضیح داد که خوردن غذای شور و چرب به قلب ضرر می رساند (درگیر شدن در داستان). خانم صفری از خود دانش آموزان هم در تدریس استفاده می کند برای نمونه در قسمت شش ها از بچه ها می خواهد به عکس شش ها که در پای تخته است توجه کنند سپس از بچه ها سوال می کند بچه ها چرا شش سمت چپ کوچکتر از شش سمت راست است؟ همچنین از آنها می خواهد دست خود را قلب و روی نبض دست بگذارند و هر چیزی که متوجه می شوند بیان کنند (درگیر کردن بچه ها در فرایند تدریس).

تعامل: خانم صفری شروع کلاس را با سلام و احوالپرسی صمیمانه ای شروع می کند (شروع گرم و صمیمی). وقتی بچه ها در کار گروهی موفق عمل نمی کردند و جواب اشتباهی می دادند اشتباهات آنها را تصریح می کرد (رفع مشکل و اشتباهات بچه ها). به سرعت با پرسش از بچه ها با آنها ارتباط برقرار کرد، خانم صفری با گشاده رویی و مهربانی با بچه ها صحبت می کرد ولی وقتی دانش آموزی شلوغ می کرد با نگاه کردن و کمی سکوت دانش آموز را متوجه رفتارش می کرد (مقتدر مهربان). حدود ۷۰ درصد دانش آموزان به پرسش های خانم صفری پاسخ می دادند (تداوم ارتباط دو طرفه). معلم برای اینکه تنش بین دانش آموزان کم شود در میان نیمکت ها راه می رفت (برقراری نظم). سطح هوشی شاگردان کلاس خانم صفری متوسط بود.

مدیریت کلاس: خانم صفری در عین اینکه با دانش آموزان با مهربانی و ملایمت صحبت می کند زمانی که برخی دانش آموزان مهمه می کنند از آنها می خواهد که در هنگام تدریس سکوت را رعایت کنند و با بالا بردن دست اجازه بگیرند (یاد آوری قوانین و مقررات کلاس). بعضی از دانش آموزان شیطننت می کردند و وسط کلاس راه می رفتند (شیطننت دانش آموزان). همچنین به دانش آموزان می گفت وسط حرف یک دیگر نپرند و احترام هم را نگه دارند (احترام به یک دیگر). چپش کلاسی به صورت معمولی و سه ردیفه بود (مدل چپش صندلی ها).

ارزشیابی: خانم صفری قبل از شروع تدریس راجب عکس های چسبانده شده روی تخته از بچه ها سوال پرسید تا متوجه شود بچه ها تا چه اندازه درس قبلی را یاد گرفته اند و همچنین آیا با درس جدید آشنایی دارند یا خیر (ارزشیابی ابتدایی با استفاده از تصاویر). در طول تدریس از بچه ها سوالاتی راجب درس جدید پرسیدند (ارزشیابی تکوینی با پرسش و پاسخ). و در آخر ارزشیابی خود را به صورت گروهی و بدون مشخص کردن سرگروه انجام دادند (ارزشیابی

پایانی به صورت گروهی) خانم صفری بچه ها را گروه بندی کرد برای اینکه بچه ها در این سن در گروه بندی های بزرگ موفق عمل نمی کنند و نمی توانند با یک دیگر تعامل کنند، آنها را به گروه های ۴ نفره تقسیم کرد (توجه به سن دانش آموزان در گروه بندی) و بچه ها به صورت گروه های چهار نفره نشستند. معلم یک پرسش چالش برانگیزی پای تخته نوشت پرسش این بود که بچه ها کلیه را به چیزی تشبیه می کنید؟ از نظر (شکل، اندازه، وظیفه) سپس از بچه ها می خواهد به گروه های ۳ الی ۴ نفره تقسیم شوند سپس به هر گروه یک کاغذ می دهد و از بچه ها می خواهد با هم گروهی های خود تفکر کنند و پاسخ را در کاغذ بنویسند (یادگیری مهارت کار گروهی). بچه ها از معلم پرسیدند تشبیه یعنی چه؟ و معلم از اشیای اطراف استفاده کرد و آنها را به چیزهایی تشبیه کرد (دقت نکردن در دانسته های قبلی دانش آموزان) سپس بچه ها متوجه سوال شدند و سخت مشغول گفتگو با هم گروهی های خود شدند (بحث و تبادل نظر بین دانش آموزان) بعد از اتمام بحث و گفت و گو و شکل گیری فرضیه های جدید توسط دانش آموزان، معلم از آنها خواست از هر گروه یک نفر برای ارائه مطلب گروه خود جلو بیاید (انتخاب نکردن سر گروه). بیشتر بچه ها دوست داشتند به عنوان سر گروه جلو بروند ولی معلم تاکید کرد از هر گروه تنها یک نفر بیاید (مشتاق برای ارائه). از هر گروه یک نفر داوطلب شد و پای تخته آمد و پاسخ گروه خود را خواند بعد از اتمام خواندن پاسخ ها خانم صفری بچه ها را تحسین کردند (تعامل دانش آموزان با یک دیگر و با معلم).

اثر بخشی آموزش: با توجه به پاسخ های دانش آموزان به سوالات معلم، فعالیت های طراحی شده، مصاحبه بعد از تدریس با دانش آموزانی که به صورت تصادفی انتخاب شدند می توان گفت عملکرد معلم موثر واقع شد، و به اهداف از پیش تعیین شده رسید (اجرای خوب معلم و طراحی تدریس مناسب). انتخاب نکردن سرگروه در کار گروهی باعث شد همه دانش آموزان سخت مشغول پیدا کردن پاسخ شوند زیرا اگر سرگروه مشخص میشد زیر گروه ها بیشتر کار را بر دوش سرگروه می گذاشتند و در مورد سوال نظری نمی دادند (فعالیت کردن دانش آموزان در کار گروهی بدون سرگروه) و از آنجایی که سوال یک جواب مشخص نداشت باعث می شد که بچه ها از قوه خلاقیت خود استفاده کنند و به تفکر واداشته شوند. (استفاده از قوه خلاقیت)

3.8. گزارش روایی جلسه پس از تدریس دوم، تعاملات گروه درس پژوهی

بعد از تدریس دوم که توسط خانم فرزانه صفری، در تاریخ ۱۴۰۲/۳/۲ در کلاس چهارم دبستان و در مدرسه شهید تندگویان (ع) اجرا شد، جلسه بحث و تبادل نظرات گروه برگزار شد. این جلسه در تاریخ ۱۴۰۲/۳/۲ و در مکان دانشگاه تشکیل شد. زمان جلسه تقریباً یک ساعت بود. در این بخش روایتی از دیدگاههای مجری طرح درس، پیشنهادات مشاهده گر و تصمیمات اتخاذ شده جهت بهبود طرح درس ارائه می شود.

مجری تدریس دوم، خانم صفری: وقتی از بچه ها خواستم تا هر سوالی راجب تصاویر دارند بپرسند چون راجب تصاویر دانش قبلی داشتند، بیشتر بچه ها داوطلب شدند و فقط سوال های راجب تصاویر پرسیدند. (پرسشگری دانش آموزان) از بچه ها خواستم تا در کلاس نرمش کنند بعد از نرمش یکی از بچه ها گفت "خانم ضربان قلبمون خیلی تند میزنه" (انجام نرمش) سپس به بچه ها گفتم تا نبض دستشان را نیز بگیرند و متوجه ارتباط ضربان قلب و نبض دست شوند. (کاوشگری) موقع نرمش کردن بچه ها شاد بودند و این از حالت چهره شان مشخص بود. (شاد بودن موقع نرمش) وقتی کارت های گروهی را بین آنها پخش کردم خیلی خوش حال شدند. (علاقه به کار گروهی) وقتی سوال گروهی را روی تخته نوشتم و توضیح دادم چن تا از بچه ها راجب تشبیه پرسیدند، متوجه شدم مفهوم تشبیه را یاد نگرفتند. (آشنا نبودن با تشبیه). (برای همین تمام تلاشم را کردم تا با استفاده از اشیایی که اطراف وجود داشت تشبیه را به آنها توضیح دهم. (عینی سازی) موقع انجام کار گروهی، همه بچه ها مشارکت داشتند و نظر می دادند و برای ارائه مطلب، بیشتر بچه ها دوست داشتند مطالب شان را ارائه دهند. (فعالیت زیاد دانش آموزان با تعیین نکردن سرگروه) بچه ها به صورت خلاقانه جواب دادند و از تشبیه های جالبی استفاده کردند. (به کارگیری خلاقیت)

مشاهده کننده خانم مهدوی : در تدریس خانم صفری کارگروهی انگیزه بچه ها را برای تدریس بیشتر می کرد مشارکت دانش آموزان در تدریس معلم باعث می شود آنها به توانایی های خود ایمان بیاورند . (کار گروهی) خانم صفری مباحث تدریس را کمی آرام توضیح می دادند اگر توضیحات معلم کمی تند تر بود شاید انگیزه بچه ها بیشتر هم می شد . (توضیح مباحث به آرامی) روش آزمایش در تدریس کتاب علوم تجربی بسیار . روش ذوق برانگیزی است که یادگیری بچه ها را چند برابر می کند وقتی در . تدریس آزمایش باشد دانش آموزان مطالبی که توسط آزمایش یادگرفته اند را ممکن است چندین سال به خاطر بسپارند باید از آزمایش های زیاد استفاده می شد . (انجام آزمایش) انجام حرکت نرمش که در کلاس خانم صفری اجرا شد باعث خنده و شادی بچه ها هم شد و این باعث شد کلاس خسته کننده نشود دانش آموزان در کنار تدریس ورزش هم انجام دادند . (شور و نشاط با نرمش کردن)

3.9. دست نوشت مصاحبه های انجام شده با دانش آموزان بعد از تدریس اول

دانش آموز اول:

از درس امروز چه چیزهایی یاد گرفتی ؟ اینکه بدنمان را سالم نگه داریم . (یادگیری مطالب آموزشی)
تدریس امروز را دوست داشتی ؟ چرا ؟ بله ، چون تو کلاس هممون مشارکت داشتیم . (علاقه نشان دادن به کار مشارکتی)

تفاوت تدریس امروز با روز های قبل چه بود ؟ اینکه شما وسایل آموزشی آوردید . (توجه به وسایل آموزشی)

دانش آموز دوم:

تدریس امروز با روز های قبل چه فرقی داشت؟ جلسات قبل خانم معلم فیلم نمی گرفت . (توجه دانش آموز به جزئیات تدریس)

فرض کن معلم شدی این درس را چگونه تدریس می کرد ؟ من می خواهم در آینده پلیس بشوم نه معلم . (صداقت دانش آموز در بیان پاسخ پرسش)

تدریس امروز را دوست داشتید؟ چرا ؟ بله خیلی چون خیلی خوب و واضح به ما درس دادید ، خیلی چیزها یاد گرفتیم . (علاقه دانش آموز به نحوه تدریس معلم)

دانش آموز سوم:

از درس امروز چه چیزهایی یاد گرفتی؟ اینکه قلب اندازه مشت است، قلب خون را به سایر اعضا پمپاژ می کند . (یادگیری مباحث مهم تر تدریس توسط دانش آموز)

تدریس امروز با روز های قبل چه فرقی داشت؟ تدریس امروز وسایل آموزشی داشت ، تصاویر چاپ شده داشت . (علاقه نشان دادن دانش آموز به ابزار آموزشی در حین تدریس)

فرض کن معلم شدی این درس را چگونه تدریس می کردی؟ وسایل بیشتری سر کلاس می بردم (علاقه دانش آموز به استفاده از ابزار آموزشی)

تدریس امروز را دوست داشتید؟ بله چون مطالبی یاد گرفتیم که از قبل نمی دانستیم فهمیدیم کار کلیه چیست . (توجه دانش آموز به شنیدن مباحث جدیدتر)

دانش آموز چهارم:

از درس امروز چه چیزهایی یاد گرفتی؟ اینکه قبل غذا دست هایمان را بشوئیم و میوه و سبزیجات را با دقت بشوئیم تا مریض نشویم . (به کارگیری مباحث گفته شده در زندگی روزمره)

تدریس امروز با روزهای قبل چه فرقی داشت؟ شما سر کلاس راه می رفتید اما معلم ما در جای خود درس را توضیح می دادند . (توجه دانش آموز به حرکات معلم)

فرض کن معلم شدی این درس را چطور تدریس می کردی؟ مثل شما تدریس می کردم . (علاقه دانش آموز به شیوه تدریس معلم)

تدریس امروز را دوست داشتی؟ بله چون خودمان هم در آن مشارکت داشتیم . (علاقه دانش آموز به مشارکت در تدریس)

دانش آموز پنجم:

امروز چه چیزهایی یاد گرفتی؟ خیلی چیزها ، مثلا فهمیدم چرا با فعالیت کردن ضربان قلب بالا میره . (توجه به مفهوم قلب)

فرض کن معلم شدی این درس را چطور تدریس می کردی؟ از فیلم و عکس استفاده می کردم . (توجه به وسایل آموزشی)

تدریس امروز رو دوست داشتی : بله از داستانی که گفتید خوشم اومد . (درگیر شدن با داستان)

دانش آموز ششم:

فرق تدریس امروز با روز های دیگر در چیست؟ اینکه ما تو کلاس معلم خودمون شلوغ می کردیم ولی تو کلاس شما شلوغ نکردیم . (رعایت قوانین کلاس)

تدریس امروز رو دوست داشتی؟ بله ، چون همش فعالیت می کردیم و با شما حرف میزدیم . (علاقه به فعالیت کلاسی)

3.10. دست نوشت مصاحبه های انجام شده با دانش آموزان بعد از تدریس دوم

دانش آموز اول:

تدریس امروز رو دوست داشتی؟ چرا؟ بله، چون توی کلاس کارای زیادی انجام دادیم هم درس خوندیم هم نرمش کردیم. (علاقه به نرمش در کلاس)

تدریس امروز با روز های قبل فرق داشت؟ مثل تدریس معلمون بود، دوتاشون خوبن. (رضایت دانش آموز از تدریس)

فرض کن اگه جای معلم بودید چیکار می کرد؟ نمی داشتم بچه ها شلوغ کنن. (توجه به عدم رعایت قوانین کلاس)

دانش آموز دوم:

امروز چه چیز هایی یاد گرفتی؟ درس امروز رو یاد گرفتم کار قلب و کلیه و شش ها رو. چون وقتی شما عکس ها رو تخته چسبوندین دوست داشتم به درس زیاد گوش بدم تا بفهمم درس راجب چیه. (یادگیری مفاهیم اصلی درس)

(علاقه به عوامل انگیزشی)

تدریس امروز با روز های قبل فرق داشت؟ بله، چون دوست داشتیم تو کلاس شما فعالیت کنیم به سوال هاتون جواب بدیم. (علاقه فعالیت در کلاس) (علاقه به روش تدریس)

دانش آموز سوم:

امروز چه چیز هایی یاد گرفتی؟ اینکه ضربان قلبمون با نبض دستمون برابر میزنه. (یادگیری ارتباط ضربان قلب و نبض)

فرض کن اگه جای معلم بودید چیکار می کردی؟ از وسایل بیشتر استفاده می کردم. (توجه با وسایل آموزشی)

دانش آموز چهارم:

تدریس امروز با تدریس های قبلی چه فرقی داشت؟ چرا؟ من به عنوان نماینده اومدم تا کار گروهی رو توضیح بدم. (علاقه به کار گروهی) (علاقه به فعالیت در کلاس)

امروز چه چیز هایی یاد گرفتی؟ اینکه می تونم بگم کلیه شبیه چه چیز هایی هست، وقتی به اطراف نگاه می کنم می بینم چقدر شبیه کلیه هست. (یادگیری مبحث کلیه) (توجه به اطراف پیرامونی)

فرض کن اگه جای معلم بودی چیکار می کردی؟ مثل شما داستان و خاطره زندگیم رو می گفت و با بچه ها صمیمی می شدم. (درگیر شدن با داستان)

دانش آموز پنجم:

اگر به جای معلم بودی برای تدریس این درس چه می کردی؟ خانم شما آزمایش انجام ندادین، من آزمایش رو دوست دارم. (علاقه به آزمایش کردن) (توجه به جزئیات تدریس)

تدریس امروز با روزهای قبلی چه فرقی داشت؟ معلم ما درس رو زود یاد میده ولی شما دیر (توجه به زمان در تدریس)

دانش آموز ششم:

تدریس امروز با روزهای قبل چه فرقی داشت؟ ما ورزش کردیم، هیچ وقت توی کلاس ورزش نمی کردیم. فقط زنگ های ورزش می رفتیم بیرون. (علاقه به نرمش کردن در کلاس) من خیلی دوست داشتم ورزش رو، خیلی خوب بود شاد شدم. (ایجاد حس شادی و نشاط با نرمش) ضربان قلبم بالا رفت بعد فهمیدم شما با ورزش کردن درس می دین به ما تا یاد بگیریم چرا ضربانمون بالا میره. (توجه به روش تدریس)

3.11. دست نوشت مصاحبه ها با اعضای گروه درس پژوهی

در این بخش، ابتدا متن گفتگوی انجام شده با هر دانشجو معلم را بنویسید و جلوی هر گزاره یک پرانتز باز کنید و داخل پرانتز کد مربوط

فرزانه صفری:

فاطمه مهدوی:

3.12. کدگذاری و تحلیل داده ها

مضمین	مقوله ها	کدها
مراحل انجام پژوهش	هماهنگی و شناخت مسئله	انتخاب مدرسه؛ انتخاب پایه چهارم دبستان؛ مراجعه به معلم راهنما؛ کارگاه مسئله شناسی؛ جلسه طراحی طرح درس؛ گفت و گو با معلم راهنما؛ شناسایی درس چالش بر انگیز؛ تائید نهایی در انتخاب درس بدن ما (۲)؛ جلسه بحث و تبادل نظر؛ تحلیل یادگیرنده و محتوای درس؛ مشخص کردن اهداف رفتاری و حیطه های آن؛ مشخص کردن اهداف کلی؛ چالش های درس بدن ما (۲)
	انتخاب راهبرد و روش تدریس مناسب	انتخاب روش تدریس؛ شناسایی شیوه های نوین یادگیری؛ تائید نهایی شیوه تدریس؛ آموزش به صورت عینی؛ روش تعاملی؛ استفاده از روش حل مسئله؛ استفاده از داستان یا تجربه شخصی در تدریس؛ عینی سازی؛ توجه به روش تدریس؛ اشاره غیر مستقیم به هدف؛ رفع مشکل و ابهام

<p>مشارکت و شوق به یادگیری حداکثری فراگیران به سبب جذابیت روش ها ابزار ها عوامل انگیزشی</p>		فراگیران؛ انجام نرمش در فرایند تدریس
	استفاده از ابزار آموزشی مناسب	انتخاب ابزار آموزشی مناسب؛ استفاده از وسایل آموزشی؛ توجه دانش آموزان به وسایل آموزشی؛ علاقه نشان دادن به استفاده از ابزار آموزشی
	توجه به طراحی فیزیکی کلاس	طراحی فیزیکی کلاس؛ مدل چپش صندلی ها
	علاقه دانش آموز به فعالیت کردن در کلاس و رضایت از روش تدریس	مشتاق بودن دانش آموزان برای ارائه؛ علاقه مندی دانش آموزان به مشارکت در تدریس؛ علاقه به فعالیت کلاسی؛ علاقه به نرمش کردن در کلاس؛ رضایت دانش آموز از تدریس؛ علاقه به کار گروهی علاقه به آزمایش کردن؛ همکاری دانش آموزان در کار گروهی؛ شور و نشاط دانش آموزان موقع نرمش؛ شاد بودن موقع نرمش؛ علاقه نشان دادن به کار گروهی؛ علاقه دانش آموز به روش تدریس
	توجه به عوامل انگیزشی	توجه به عوامل انگیزشی؛ انگیزه؛ انگیزه گرفتن فراگیر؛ علاقه دانش آموزان به عوامل انگیزشی
		معنادار کردن یادگیری؛ تحلیل محتوای درس؛ حفظ و نگهداری اطلاعات؛ یادگیری

یادگیری معنادار	معنا دار کردن یادگیری	اصول و مفاهیم با کاربردشان در زندگی؛ تعمیم دادن موضوع درس به تجربیات قبلی؛ بسط و تطبیق دادن مبحث درس به تجربیات شخصی؛ استفاده از داستان برای معنادار کردن یادگیری؛ اشاره به تجربیات خود در زندگی؛ استفاده از دانسته های قبلی ، توجه به عوامل پیرامونی
	پرسش و پاسخ ، تقویت و هدایت پرسشگری	شروع کلاس با پرسش؛ تقویت پرسشگری در دانش آموزان؛ هدایت پرسشگری دانش آموزان؛ پرسشگری دانش آموزان؛ صداقت دانش آموز در پاسخ به پرسش؛ نشان دادن حس کنجکاوی و پرسشگری
	سوالات غیر منتظره دانش آموزان	پرسیدن سوالات غیر منتظره دانش آموزان
	یادگیری مباحث درس	یادگرفتن مبحث؛ توجه به مفهوم قلب؛ یاد گرفتن مفاهیم اصلی درس؛ یادگرفتن ارتباط بین ضربان قلب و نبض دست؛ یادگیری مبحث کلیه؛ یادگیری مطالب آموزشی؛ یادگیری مباحث مهم درس
	درگیر شدن با فرایند تدریس	درگیر کردن دانش آموزان در فرایند تدریس؛ درگیر شدن دانش آموزان با داستان؛ توجه دانش آموز به جزئیات تدریس

<p style="text-align: center;">توجه به نیازها و ویژگی های فراگیران</p>	<p style="text-align: center;">توجه به خصوصیات و نیازهای فراگیران</p>	<p>کشف خصوصیات فراگیران؛ تحلیل یادگیرنده؛ در نظر گرفتن فراگیر در انتخاب روش تدریس؛ توجه به تعداد فراگیران در طراحی فیزیکی کلاس؛ توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان؛ توجه به فراگیران در تدریس؛ توجه به علاقه دانش آموزان به داستان؛ توجه به سن دانش آموزان برای در نظر گرفتن تعداد اعضای هر گروه؛ دانش زیاد دانش آموز و دقت در گفته های مربی؛</p>
	<p style="text-align: center;">آشنا نبودن با فراگیر</p>	<p>آشنا نبود فراگیران با مفهوم تشبیه</p>
<p style="text-align: center;">مدیریت کارآمد به همراه تعاملات اثر بخش و باز خورد های موثر معلم در کلاس درس</p>	<p style="text-align: center;">عمل کردن بر اساس طرح درس</p>	<p>پیش رفتن با برنامه؛ رعایت ترتیب و مراحل تدریس</p>
	<p style="text-align: center;">مدیریت زمان</p>	<p>مدیریت زمان؛ توجه به زمان در تدریس</p>
	<p style="text-align: center;">توانایی معلم در برقراری ارتباط کلامی و غیر کلامی</p>	<p>اجرای خوب معلم؛ توجه دانش آموز به حرکات معلم؛ بیان واضح محتوای درس؛ شروع خوب؛ شروع گرم و صمیمی؛ تسلط بر فنون کلامی و غیر کلامی؛ تسلط بر فنون غیر کلامی؛ بیان واضح معلم؛ تعامل؛ ارتباط بین دانش آموزان و معلم؛ بحث و تبادل نظر بین دانش آموزان؛ تداوم ارتباط دو طرفه؛ تعامل دانش آموزان با یک دیگر؛ پاسخ فراگیران به معلم بدون ترس و اضطراب بازخورد های خوب معلم تشویق های به موقع</p>

	برقراری نظم و انضباط	کم کردن تنش بین دانش آموزان؛ برقراری نظم و انضباط؛ یادآوری قوانین و مقررات کلاس؛ رعایت قوانین کلاس؛ توجه معلم به عدم رعایت قوانین و نظم کلاس؛ رعایت نظم و انضباط
جذابیت نداشتن مبحث و ناتوانی در قانع کردن دانش آموزان، عامل اصلی بی توجهی به کلاس	جذاب نبودن مبحث	جالب نبودن مبحث؛ علاقه دانش آموز به شنیدن مباحث جدیدتر؛ توجه دانش آموز در شنیدن مباحث جدید
	بی توجهی به کلاس	بی توجهی دانش آموزان به کلاس؛ بی توجهی دانش آموزان رديف آخر به کلاس؛ شیطنت دانش آموزان؛ بی توجهی معلم به دانش آموزان شلوغ؛ بی توجهی معلم
	اطلاعات کم معلم در مبحث قلب	نداشتن اطلاعات کافی معلم در مباحث قلب
	دانش خوب معلم در پاسخگویی به سوالات	توضیح خوب معلم به ابهامات و سوالات فراگیران
اصلاح صحیح نوع ارزشیابی	ارزشیابی ضعیف	ضعف در ارزشیابی تدریس اول
	ارزشیابی به صورت گروهی	ارزشیابی گروهی در تدریس دوم؛ انتخاب نکردن سرگروه در ارزشیابی گروهی؛ استفاده از قوه خلاقیت در کار گروهی؛ فعالیت کردن دانش آموزان در کار گروهی

مضامین

۱- مراحل انجام پژوهش : گروه درس پژوهش برای انجام پژوهش چند جلسه به صورت هماهنگ به باهم گذاشتند تا در مورد پژوهش خود، تبادل نظر کنند . قبل از تدریس اول گروه درس پژوهی برای انتخاب درس جلسه گذاشتند و به توافق نظر رسیدند به عنوان مثال : " با توجه به اینکه زنگ علوم در بیشتر مواقع چیزی جز سخنرانی و کسالت برای

دانش آموزان کلاس چهارم نبوده برای همین ما گروه درس پژوه بر آن شدیم درسی را انتخاب کنیم تا بتوانیم در آن فعالیت های متنوعی انجام دهیم ، و درس بدن ما ۲ را انتخاب کردیم"

۱- مشارکت و شوق به یادگیری حداکثری فراگیران به سبب جذابیت روش ها ابزار ها عوامل انگیزشی : جذاب بودن روش ها ، ابزار ها و عوامل انگیزشی از مهم عاملان جذب فراگیران می باشد . باید روشی برای تدریس استفاده شود که باعث شور و شوق و فعالیت دانش آموزان شود به عنوان مثال ما سعی کردیم از روش حل مسئله ، کار گروهی ، داستان گویی ، ابزار آموزشی (مولاژ و تصاویر) و عوامل انگیزشی مناسب استفاده کنیم تا فراگیران را نیز با تدریس درگیر کنیم .

۲- یادگیری معنا دار : در هر دو تدریس سعی شد مطالب جدید به مطالب و دانسته های قبلی دانش آموزان ربط داده شود تا یادگیری عمیق ایجاد شود . یادگیری معنادار و عمیق متضاد یادگیری سطحی و رویکرد مطلوب آموزشی است . معلم در تمام مراحل تدریس سعی می کرد مطالب را از دید دانش آموزان ببیند و طوری به آنها یاد دهد که در حافظه بلند مدت آنها باقی بماند . علاوه بر آن پرسیدن سوالات غیر منتظره دانش آموزان نشان می دهد که آنها درس را فرا گرفته و یادگیری عمیق و معنادار در آنها ایجاد شده .

- مثال برای یادگیری معنادار : یکی از بچه ها سوال معلم را به تجربه های شخصی خود تعمیم می دهد و می گوید "خانم معلم شما اول کلاس پرسیدن چه کارهایی می توان کرد تا سلامت بدن داشته باشیم ، مربی ما ، وقتی بچه ها روی زمین می نشینند سرشان داد میزند و می گوید چرا قوز میکنی ، ما یک مهره اضافه در بدن داریم که در جوانی انعطاف پذیر بوده و موقع پیروی خشک میشود و حالت نمی پذیرد و باعث می شود قوز در بیاورند"
- مثال برای سوالات غیر منتظره : علی از معلم پرسید "چرا وقتی خیلی فعالیت می کنیم بعد می نشینیم ضربان قلبمان تا یک مدت هنوز هم تند میزند ؟ " یکی دیگر از دانش آموزان پرسید "خانم مرگ مغزی یعنی چه " یکی دیگر از دانش آموزان پرسید "هدا قلب چگونه است" .
- مثال برای یادگرفتن مباحث درسی : وقتی در مصاحبه از دانش آموزان راجب اینکه آیا چه چیزی یاد گرفته اند پرسیده شد دانش آموزان هر کدام بخش هایی که مطالب درس را توضیح دادند . در مصاحبه دوم دانش آموز دوم در جواب سوال گفت " یاد گرفتم که ضربان قلب با نبض دست برابر میزنه .

۳- توجه به نیاز ها و ویژگی های فراگیران : در هر تدریسی باید به ویژگی ها و نیاز های فراگیران توجه شود تا تدریس خوب و موثری داشته باشیم . ما قبل از تدریس ویژگی های جسمی و ذهنی دانش آموزان را مورد بررسی قرار دادیم تا بتوانیم دانسته های قبلی ، نیاز ها و تفاوت های فردی دانش آموزان را بشناسیم ولی در برخی از موارد موفق نبودیم .

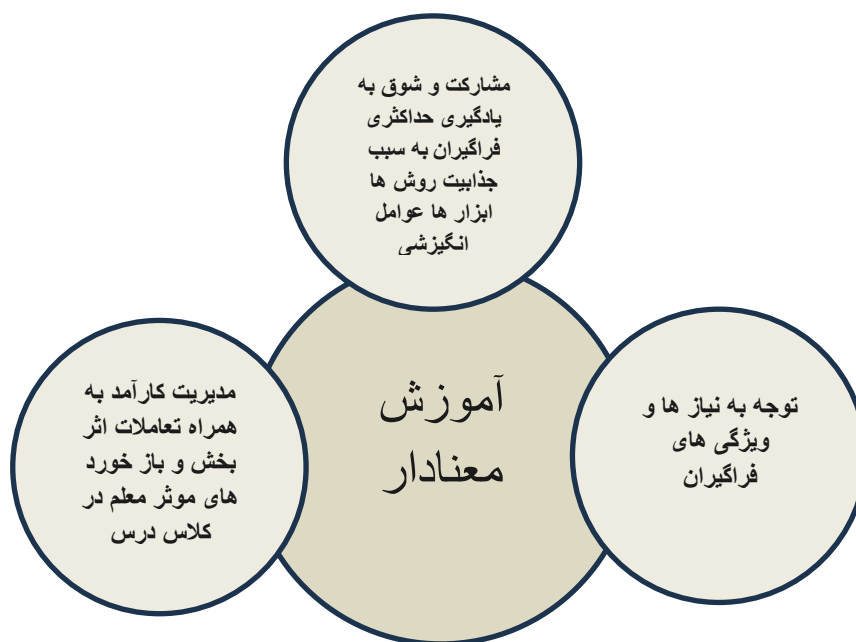
به عنوان مثال : در تدریس دوم وقتی از بچه ها سوال شد که معلم از بچه ها خواست تا کلیه را به چیزی تشبیه کنند ، تقریباً ۶ نفر از دانش آموزان گفتند "خانم تشبیه یعنی چه " و این نشان می داد که مفهوم تشبیه را یاد نگرفته اند .

۴- مدیریت کارآمد به همراه تعاملات اثر بخش و باز خورد های موثر معلم در کلاس درس : در هر دو تدریس مدیریت دانشجو معلمان در کلاس درس خوب بود و تشویق های کلامی و غیر کلامی به خوبی استفاده می کردند و به کلاس نظم می دادند ولی در تدریس دوم یک لحظه کوتاه، کلاس از کنترل خارج شد ولی معلم توانایی برقراری نظم و انضباط را داشت و توانست به راحتی نظم را به کلاس برگرداند . مواردی که این مطلب را تائید می کند در تدریس دوم نمایان

است به عنوان مثال ، در تدریس دوم معلم وقتی از دانش آموزان خواست تا کار گروهی خود را ارائه دهند جمع زیادی از بچه ها مشتاق ارائه بودند همین امر باعث شد، نظم کلاس به هم بریزد ولی معلم به دانش آموزان گفت : "بچه ها لطفاً مقرارت کلاس را رعایت کنید، انجام درست کار گروهی برای من خیلی مهم است اینکه شما بتوانید نظراتتان را در گروه ارائه دهید اینکه به یک دیگر احترام بگذارید تا کار گروهی خوبی داشته باشید."

۵- جذابیت نداشتن مبحث عامل اصلی در بی توجهی به کلاس: به نظر می‌رسد جذاب نبودن مبحث باعث بی نظمی و بی توجهی به کلاس شد زیرا اگر مبحث مورد علاقه فراگیر نباشد با بی توجهی و بی نظمی فراگیران روبه رو می‌شویم . همچنین وقتی فراگیران سوالاتی فراتر از درس بپرسند ، اگر معلم اطلاعات کامل و درستی در مورد سوال نداشته باشد ، دانش آموزان به او اعتماد نکرده و باعث بی نظمی و بی توجهی در کلاس می شوند .

۶- اصلاح صحیح نوع ارزشیابی : ارزشیابی یکی از عواملی است که باعث می شوند معلم اثر بخشی روش تدریس خود را متوجه شود . در تدریس اول باتوجه به آشنا نبودن کافی با نوع و چگونگی ارزشیابی ، ارزشیابی ضعیفی انجام شد و در تدریس دوم با مطالعه در این زمینه به اطلاعات ارزشمند و حائز اهمیتی دست پیدا کردیم و متوجه شدیم بهترین نوع ارزشیابی ، ارزشیابی به روش حل مسئله است که ما دانش آموزان را به گروه های مساوی تقسیم کرده و سوالی چالش برانگیز طرح کردیم نکته حائز اهمیت این است که سرگروهی را مشخص نکردیم تا همه دانش آموزان بااستثنا در فرایند کار گروهی شرکت کنند و همه کار ها را بر دوش سرگروه نیندازند . سپس از گروه ها خواسته شد تا برا فرضیه ای که نوشته اند یک نفر از هر گروه از آن دفاع کند . که این نوع ارزشیابی با استقبال بسیار خوب دانش آموزان مواجه شد و اثر بخشی ارزشیابی را تأیید کرد .

اصلاح صحیح نوع
ارزشیابی

مضمون یا مسئله اصلی فرایند آموزش: آموزش معنادار

4. بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف شناخت تجربه های درس پژوهی دانشجو معلمان پردیس زینبیه پیشوا، در زمینه آموزش علوم چهارم درس بدن ما ۲ و ارائه روش مناسب برای آموزش این مبحث انجام شد. روش گردآوری داده ها، از طریق مشاهده و مصاحبه نیمه ساختار یافته بوده است و انتخاب دو روش برای گردآوری داده ها بر اعتبار یافته های پژوهش کمک کرده است. علاوه بر آن بررسی و تایید کد ها و مقوله ها توسط استاد دانشگاه فرهنگیان زینبیه، باعث اعتبار بخشی بیشتر نتایج به دست آمده شد.

با ارزشیابی و بازبینی و تشکیل جلسات متعدد که در پایان اردیبهشت ماه انجام شد، به این نتیجه رسیدیم که گروه درس پژوه به اهداف مشخص شده خود رسیده است، یعنی تفاوت میانگین اجرای اول و دوم از خوب به خیلی خوب رسیده است که نشان می دهد نه تنها میزان یادگیری افزایش یافته است بلکه این امر بر نکات مهم و ارزشمند زیر نیز دلالت دارند که موفقیت را تایید می کند؛

- از نظر ما دانش آموزان، مسائل و موضوعات مربوط به مبحث بدن ما ۲ را به صورت کاربردی و معنادار یاد گرفتند، جالب توجه است که در ارتباط با این موضوع فراگیران در پاسخ دادن به پرسش های معلم، به تجربیات شخصی خود اشاره می کردند و با پرسش تطبیق می دادند به عنوان مثال محمد در پایان کلاس بلند شد و گفت؛ "خانم شما اول کلاس پرسیدن چه کارهایی می توان کرد تا بدن سالمی داشته باشیم، مربی من، وقتی بچه ها روی زمین می نشستند سرشان داد می زد و می گفت؛ چرا قوز می کنی؟ خانم ما یک مهره اضافه در بدن داریم که در جوانی انعطاف پذیر است و موقع پیری خشک می شود و حالت نمی پذیرد و باعث می شود قوز در بیایم پس ما باید درست بنشینیم تا سالم بمانیم."
- کلاس از حالت انفعالی خارج و فعال و با نشاط شد و گروه ها به خوبی وظایف خود را انجام دادند، ارزشیابی گروهی و تعیین نکردن سرگروه باعث شد همه دانش آموزان در کار گروهی شرکت کنند، همچنین برای طرح سوال دقت فراوانی کردیم تا سوالی باشد که خلاقیت دانش آموزان را برانگیزد به خاطر همین دانش آموزان به طور دقیق به اشیاء، وسایل و پیرامون خود نگاه می کردند و خوشبختانه این اتفاق افتاد و تاثیرات مثبتی را در پی داشت.
- اعضای گروه در نقد و بررسی اجرای اول تدریس موفق عمل کرده و توانستند نواقص کار را به خوبی تشخیص داده و اقدام به رفع آنها نمایند و به یکی از اهداف مهم درس پژوهی که همانا حرفه ای کردن معلمان در کار خود

است، دست پیدا کنند. در تدریس اول معلم، در پایان تدریس از دانش آموزان خواست تا هر سوالی دارند بپرسند، همین امر باعث شد دانش آموزان سوالاتی بپرسند که معلم انتظار آنها را نداشته و از آنجایی که پاسخ گویی به طور کامل و دقیق به هر سوالی ممکن نبود باعث سردرگمی فراگیران شد. در تدریس دوم برای تقویت حس کنجکاوی و پرسشگری دانش آموزان، با نشان دادن چند تصویر از آنها خواستیم، یک سوال راجب تصاویر بپرسند، این کار باعث شد سوالات آنها هدایت شود و سوالاتی که انتظار آنها را داشتیم پرسیده شد و ما در فرایند تدریس به جواب سوالات رسیدیم.

به طور کلی تجربیات گروه درس پژوهی در طی انجام درس پژوهی شامل موارد زیر می شود؛

- درس پژوهی باعث ایجاد تحول در یادگیری دانش آموزان، اطلاعات و معلومات معلمان و پذیرفتن تفکر انتقادی می گردد.
- مشاهده ی پویایی، تعامل، ارتباط دانش آموزان با یکدیگر و با معلم مجری و حتی با سایر اعضای گروه سبب ایجاد رغبت در همکاران می گردد تا با انگیزه ی بیشتر و با ایمان به اثر بخشی روش های نوین تدریس کلاس را در قالب جدید، جذاب و فعال تر برگزار نمایند.

منابع

- 1- گلمکانی، م. حسینقلی زاده، ر. آهنچیان، ن. بنی اسد، ش (۱۴۰۰). تجارب زیسته معلمان از نحوه اجرای طرح های درس پژوهی و اقدام پژوهی در مدارس ابتدایی. مجموعه مقالات چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت. دو فصلنامه علمی-ترویجی راهبرد های نوین تربیت معلم، سال هفتم، شماره ۱۲
- 2- فروزان پور، آ. ناطقی، ف. سیفی، م (۱۳۹۶). واکاوی اصول حاکم بر اجرای مطلوب برنامه درسی درس پژوهی. فصلنامه علمی پژوهشی تدریس پژوهی، سال پنجم، شماره اول
- 3- رزمجویی، پ. بزرگی نژاد، خ. زارعی، ر (۱۳۹۷). تاثیر تدریس درس پژوهی بر توسعه حرفه ای و تفکر انتقادی آموزگاران. فصلنامه توسعه حرفه ای معلم، سال ۳، شماره ۲، ص ۳۵-۸۵
- 4- اسدی فرد، پ (۱۳۹۲). تجربه های جهانی درس پژوهی، هشتمین سمینار آموزش شیمی ایران
- 5- بلاغت، ر. حیدر زادگان، ع. اسلامی مهدی آبادی، ح (۱۳۹۶). تاثیر رویکرد درس پژوهی معلم بر تفکر انتقادی دانش آموزان، فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران، سال یازدهم، شماره ۲۲، ص ۱-۲۶
- 6- سامری، م. حسینی، ز. عسگری، م (۱۴۰۱). تاثیر رقابت گروهی بر مهارت های فرآیندی دانش آموزان پسر پایه ششم ابتدایی در درس علوم تجربی، دو فصلنامه پژوهش در آموزش ابتدایی، سال چهارم، شماره ۸، ص ۱۱-۲۳

- 7- حسینی، ع. کریمیان، ن. حسامی، ف. محمدی، ب (۱۳۹۶). اثر بخشی آموزش با الگوی کاوشگری بر هیجان های تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی در درس علوم تجربی، نشریه علمی پژوهش های آموزش و یادگیری، دوره ۱۶، شماره ۱، ص ۵۱ - ۶۴
- 8- طاهری زاده، س. ناطقی، ف. فقیهی، ع (۱۳۹۶). بررسی تأثیر الگوهای یاددهی -یادگیری بر پیشرفت تحصیلی فراگیران در درس علوم تجربی به شیوه فراتحلیل، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، سال ۱۲ شماره ۴۷، ص ۹۵ - ۱۲۴
- 9- مرادی، ر. دلاور، ع. رسولی، ب. صالح راد، ر. طاهری، ز (۱۳۹۷). اثر بخشی الگوی طراحی آموزشی چهار مولفه ای بر خلاقیت دانش آموزان در درس علوم تجربی، فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی، سال ۱۴ شماره ۴۹، ص ۱۵۳ - ۱۷۲
- 10- فارغ، ع. سیسی، ج (۱۳۹۸). تأثیر آموزش مبتنی بر واقعیت افزوده تعاملی بر یادگیری و یادآوری درس علوم تجربی، مقاله پژوهشی
- 11- کشت ورز کنذازی، ا. اناری نژاد، ع (۱۳۹۸). بررسی تأثیر آموزش درس پژوهی بر توانمند سازی معلمان، دانشگاه فرهنگیان فصلنامه آموزش پژوهی، دوره ۵ شماره ۲۰
- 12- نگهبان، م. احمدی، غ. کبیری، م (۱۳۹۹). شناسایی برخی از بدفهمی های پایه چهارم ابتدایی در درس علوم تجربی بر اساس مطالعه تیمز ۲۰۱۵، دوره ۱۴ شماره ۴۸، ص ۱۲۷ - ۱۴۳
- 13- عبدی، ع (۱۳۹۳). بررسی تأثیر مدل چرخه یادگیری مبتنی بر رویکرد اکتشافی در پیشرفت تحصیلی و نگرش به یادگیری درس علوم تجربی، سامانه جهاد دانشگاهی
- 14- کلانتری خاندانی، ع. فرخی، م (۱۳۹۵). نگاهی به توسعه حرفه ای معلمان فکور و تبیین درس پژوهی و فعالیت یادگیری، سال ۲ شماره ۳، ۹۶ - ۷۳
- 15- خدیوی، ا. بنایی کهنه شهری، و (۱۳۹۳). بررسی تأثیر آموزش بر شیوه بدیعه پردازی و تفکر خلاق دانش آموزان چهارم ابتدایی در درس علوم تجربی شهرستان سلماس، نشریه علمی پژوهشی آموزش و ارزشیابی، سال هفتم، شماره ۲۷، ص ۷۱ - ۸۵